

Patologi & sociale medier

En psykoanalytisk og sprogfilosofisk undersøgelse

Skrevet af Freja Præst Korgaard

Patologi og sociale medier

En psykoanalytisk og sprogfilosofisk undersøgelse

Kandidatspeciale i Anvendt Filosofi 2021/2022

Freja Præst Korgaard

Studienummer: 20147710

Vejleder: Henrik Jøker Bjerre

Antal anslag: 152640

Antal hele sider: 63,6

Afleveringsdato: 03-01-2022

Denne opgave er ikke fortrolig.

Abstract

This dissertation entitled “Pathology and Social Media” examines the effects of social media on young minds. In the thesis, I have tried to ascertain whether there is a causal link between the uses of social media and the development of pathological behavior, and whether this pathological behaviour is developed as a direct result of social media or whether social media simply acts as an accelerator for dormant psychological issues. By approaching the problem from three different theoretical standpoints and through extensive casework, I have tried to address these questions. The three cases are the so-called Incels, internet-challenges, and a specific group on Instagram, in which up to seven members have committed suicide. I have aptly dubbed this group ‘the suicide squad’.

Firstly, the thesis presents the psychoanalytic concepts of ‘subject’ and ‘culture’ to determine what constitutes pathological behavior and why it occurs based on the works of Sigmund Freud and Jacques Lacan.

Subsequently, I have conducted an analysis regarding the discourse and language prevalent in the three cases. This was done with the aim of investigating whether the pathological behaviour of teenagers online could be explained through the use of language in each case.

Finally, in the offset, it was my view that recognition must play an important role in why so many young people use social media. Therefore, it seemed obvious to examine the concept of recognition to uncover the existence of pathological behavior among young people as a result of their online activities.

After approaching the problem from these theoretical viewpoints, follows a discussion of the concept of *virtuality*. It strikes me that many previous studies of online behavior are erroneously based on the assumption that virtuality can be opposed to the concept of ‘reality’. This has led to many wrongful conclusions that conduct in the virtual realm cannot do harm in the ‘real’. This assumption is to be disputed in the fourth chapter.

Based on the presented arguments, it is concluded that while psychological pathologies have always been in existence, the emergence of the social media platforms have functioned as both a catalyst for dormant pathologies and as an accelerant of these. It is further concluded that social media platforms have created a range of new pathologies and in some cases, had the unfortunate effect of normalizing and even inciting pathological behavior.

Keywords: *Social media, virtuality, pathology, psychoanalysis, discourse theory, recognition, Instagram, Reddit, Youtube.*

Indholdsfortegnelse

Indledning	4
Cases	4
Teori og metode	5
Redegørelse for begreberne subjekt og kultur ud fra Lacan og Freud	6
Spejlstadiet	6
‘Acting out’	9
Kulturens byrde	10
Drift og begær	12
Analyse af cases ud fra begreberne subjekt og kultur	14
Incels	14
Challenges	17
Selvmordsgruppen	19
Redegørelse for Lacans diskursteori med udgangspunkt i Saussures semiotik	21
Semiotikken	21
De fire diskurser	22
Analyse af cases ud fra Lacans diskursteori	28
Incels	28
Challenges	30
Selvmordsgruppen	32
Redegørelse for Honneths anerkendelsesteori og ringeagt	35
Anerkendelse	36
Ringeagt	39
Analyse af cases ud fra Honneths anerkendelsesteori	40
Incels	42
Challenges	45
Selvmordsgruppen	46
Diskussion	48
Virtualitet	48
Sociale medier	51
Udvikling eller acceleration	54
Konklusion	58
Litteratur	60
Online kilder	61

Indledning

I følgende opgave vil jeg forsøge at belyse problemformuleringen:

Forårsager eller har de sociale medier en accelererende effekt på patologisk adfærd blandt unge?

Der er omkring 3,78 milliarder brugere på sociale medier anno 2021. Dette svarer til cirka 48% af verdens befolkning (Statista, 2020). Seneste research viser at en bruger i gennemsnit opholder sig på de sociale medier i 2 timer og 25 minutter om dagen (DataReportal, 2021). Dermed er der ingen tvivl om, at sociale medier har en stor indvirkning på subjektet og den kultur det indgår i.

I september 2021 udgav Wall Street Journal en række artikler kaldet “the Facebook Files” hvori Frances Haugen, en tidligere ansat ved Facebook har forklaret hvordan Facebook i flere år har gemt på information om, at deres underselskab, Instagram, har en skadelig effekt på især unge kvinders selvværd. Den undersøgelse, Haugen refererer til, har imidlertid nogle gabende huller. Den er for eksempel ikke fyldestgørende nok til at konstituere et empirisk studie (Facebook Annotation, 2019). Den peger til gengæld på noget, som humaniora kan hjælpe med at forstå: at unge mennesker ofte oplever nedsat trivsel som resultat af de sociale medier. Hvad det helt præcist er der sker og hvordan, er hvad jeg vil se nærmere på i denne opgave.

De sociale medier kan have en fortvivlende effekt på subjekter der er letpåvirkelige, usikre eller på nogen måde udsatte. Der er i løbet af årene opstået utallige eksempler på hvordan de sociale medier har været brugt til at skabe en lang række ekkokamre hvori folk kan lufte deres meninger og bekræfte hinanden i eventuelt skæve verdenssyn.

Cases

I løbet af opgaven vil jeg undersøge tre eksempler på onlinefællesskaber, hvor patologisk adfærd på en eller anden måde er tilstede.

Det første af disse eksempler handler om ‘Incels’. Incels er en forkortelse for “Involuntary celibates” og er en gruppe bestående af primært hvide amerikanske og canadiske mænd, der har overbevist sig selv om at de har *ret* til sex med kvinder. Incels kan findes mange steder på nettet; 4chan og Reddit er de mest kendte eksempler på sociale medieplatforme, der bruges af incels.

I en verden hvor dating og diverse parringskald ofte foregår online, er udseende blevet en endnu vigtigere del af ritualer end ellers. Dette har fået mænd der føler sig overset af kvinder på nettet til at slutte sammen om en ideologi, som, i værste fald, går ud på at reetablere patriarkatet i form af absolut mandlig dominans og som, i bedste fald, går ud på at mænd mener at de *fortjener* at have sex med smukke kvinder.

Det andet eksempel handler om de såkaldte ‘internet-challenges’, der siden begyndelsen af 2010’erne har floreret på forskellige sociale medieplatforme og som især unge mennesker har forsøgt at udføre. De varierer i sværhedsgrad, men ens for dem alle er, at man skal filme sig selv mens man gør forskellige ting, hvorefter de uploades til en given platform. Blandt de mere alvorlige er eksempler som “salt and ice challenge” og “benadryl challenge”. I “benadryl challenge” er de unge brugere via det relativt nye sociale medie TikTok, blevet opfordret til at tage en overdosis af antihistaminer, fordi det kunne give en “hallucinerende oplevelse.” Denne challenge resulterede blandt andet i, at en 15 årig amerikaner døde.

Det tredje eksempel handler om en såkaldt ‘selvmordsgruppe’. I 2020 udgav DR en dokumentar om en hemmelig gruppe på Instagram, hvor medlemmerne kunne finde støtte og forståelse fra hinanden når de sloges med diverse psykiske problemer. Gruppen blev lukket i 2020, følgende et selvmord af et af gruppens medlemmer. Indtil da havde gruppen været stort set usynlig på platformen. Medlemmerne af gruppen havde oprettet anonyme profiler; altså de navne og billeder der blev brugt på profilerne var falske. Desuden var deres profiler indstillet til ‘privat,’ hvilket betyder at kun mennesker med invitation kunne se deres opslag. I gruppen havde medlemmerne pålagt hinanden en ‘tavshedspligt’ der gjorde, at man ikke måtte fortælle andre om de ting der foregik på netværket. På selve profilerne uploadede de meget indhold af den type der ekspliciterer sygdom, selvskade og selvmord. Der er nogle ekstremt eksplicitte billeder der viser blod, åbne sår, galger, etc. Ifølge Asger Gehrt Olesen, forsker i teknoantropologi fra Aalborg Universitet, havde netværket omkring 1000 brugere der tilsammen havde uploadet omkring 100.000 posts (Nansen & Høj, 2020).

Teori og metode

Følgende opgave er inddelt i fire kapitler. I det første kapitel vil jeg komme ind på psykoanalysens begreber ‘subjekt’ og ‘kultur’ for at se på *hvad* der konstituerer patologisk adfærd og *hvorfor* det forekommer med udgangspunkt i “Kulturens byrde” af Sigmund Freud (1856-1939) og “The Mirror Stage as Formative of the *I* Function as Revealed in Psychoanalytic Experience” af Jacques Lacan (1901-1981). I opgavens andet kapitel vil jeg

med udgangspunkt i Jacques Lacans seminar 17 undersøge hvorvidt der findes en sprogfilosofisk forklaring på den effekt de sociale medier har på udviklingen eller accelerationen af patologisk adfærd. I det tredje kapitel vil jeg, ud fra Axel Honneths (1949-) værk, "Kamp om anerkendelse" komme ind på, hvordan de sociale medier påvirker subjektet indenfor tre sfærer for anerkendelse. I opgavens sidste kapitel vil jeg diskutere begrebet 'virtualitet' fordi det slår mig at mange tidligere undersøgelser af onlineadfærd er fejlagtigt baseret på den antagelse, at virtualitet kan modstilles begrebet 'virkelighed'.

Redegørelse for begreberne subjekt og kultur ud fra Lacan og Freud

I dette afsnit vil jeg se på hvordan et psykoanalytisk perspektiv kan bruges til at belyse forholdet mellem subjekt og kultur, med henblik på at afdække hvorvidt de sociale medier har en accelererende eller udviklende effekt på patologisk adfærd blandt unge. For at finde ud af dette, vil jeg tage udgangspunkt i tekster af Jacques Lacan (1901-1981) og Sigmund Freud (1856-1939).

Spejlstadiet

Det var ved en konference for the International Psychoanalytic Association i Marienbad i 1936 at Lacan for første gang præsenterede sin teori om spejlstadiet (Johnston, 2018). I 1949 blev "The Mirror Stage as Formative of the *I* Function as Revealed in Psychoanalytic Experience" leveret ved en konference i Zürich. Værket blev imidlertid udødeliggjort da det udkom i 1966 i Lacans værksamling *Écrits* (Evans, 1996 s. xx).

Teorien om spejlstadiet er inspireret af et eksperiment udført af Henri Wallon (1879-1962) i 1931. I eksperimentet forsøger Wallon at differentiere mellem adfærden ved et spædbarn og en chimpans. Både spædbarn og chimpans blev placeret foran et spejl, hvor barnet adskilte sig fra chimpansen ved at blive fascineret af dets eget spejlbillede. Chimpansen derimod mistede hurtigt interessen (Evans, 1996 s. 115).

Det interessante ved spejlstadiet er, for Lacan, ikke differencen mellem barnet og chimpansen, men barnets sparsomme forståelse af sig selv.

"The function of the mirror stage thus turns out, in my view, to be a particular case of the function of imagos, which is to establish a relationship between an organism and its reality – or, as they say, between the *Innenwelt* and the *Umwelt*." (Lacan, 2006/1949 s. 78).

For Lacan er den primære interesse det, der sker når et barn begynder at tegne en rudimentær skildring mellem jeget og den anden, når det ser sit eget spejlbillede. Inden dette, befinder barnet sig i det 'reelle stadie,' hvor det drives af behov og lever i symbiose med moderen.

Barnets identifikation med dets eget billede er et stadie der forløber fra alderen 6-18 måneder. Det billede der afspejles, er ifølge Lacan det 'ideelle jeg', altså den udgave af selvet, der er stabil og som barnet derfor ikke oplever i sig selv. Af denne grund længes barnet efter denne helhed. Da dette aldrig kan lade sig gøre, bliver subjektet aldrig tilfredsstillet hvilket kan lede til angst, neurose, psykose, etc. (Mambrol, 2016). Især denne frembringelse af ideal-jeget giver præverbal fremdrift til skabelsen af narcissistiske fantasier i det fuldt udviklede subjekt. (Mambrol, 2016)

I Lacans spejlstadie oplever barnet sin krop som værende ukoordineret, sårbar og utilstrækkelig. Denne følelse af frustration over fysiske begrænsninger driver spædbarnet mod identifikation med den, tilsyneladende, stabile imago af spejlbilledet. Den fragmenterede krop er Lacans konceptualisering af den uorganiserede tilstand i psyken der eksisterer forud for spejlstadiet. Mindet om denne følelse af sårbarhed forbliver hos subjektet gennem hele livet i det ubevidste, men truer konstant med at vende tilbage til overfladen og ødelægge subjektets illusion om helhed. Det er egoets rolle at forhindre dette i at ske (Lacan, 2006 s. 78). Spejlstadiets primære rolle er at beskrive dannelsen af egoet via identifikationsprocessen. Egoet er resultatet af at identificere sig med sit eget spekulære billede. Barnet opfatter dets spejlbillede som et samlet hele, hvilket står i kontrast til barnets kropslige opfattelse af at mangle koordination og kontrol og denne kontrast leder til at barnet opfatter sin krop som fragmenteret.

Spejlstadiet markerer også overgangen fra det imaginære stadie til det symbolske stadie af sprogtilegnelse. I barnets møde med den Anden bliver jeget splittet, hvilket markerer nedbrydningen af det imaginære stadie og dermed barnets indtræden i den symbolske orden, som er en verden af foruddefinerede sociale roller og kønsforskelle, subjekter og objekter, med andre ord, sprogets verden (Mambrol, 2016). Med spejlstadiet opnår barnet en forståelse for dets egen kropslige autoritet. Dermed påbegyndes processen med at identificere selvet i form af den anden (Mambrol, 2016). Ved at sammenligne sig selv med den anden, kan barnet tilegne sig en forståelse af sig selv som værende en mand/kvinde, høj/lav, sort/hvid etc. Det handler lige så meget om at finde ud af hvad man *ikke* er, som hvad man *er*.

Man kan drage en del paralleller mellem den måde hvorpå Lacan beskriver spejlstadiet og den indvirkning de sociale medier har på subjektet i dag. Selvom spejlstadiet refererer til en effekt der sker ved barnet mellem alderen 6 til 18 måneder, skriver han også at menneskets

fascination af dets spejlbillede aldrig forsvinder helt. Denne fascination kommer konstant til udtryk på de sociale medier, der i høj grad drejer sig om selviscenesættelse. Især platformen Instagram, hvor der konstant uploades såkaldte “selfies” og andre billeder, minder om spejlstadiet. Det er både det rent narcissistiske træk ved spejlstadiet, altså selve fascinationen med spejlbilledet, som de sociale medier illustrerer, men det er også den identitetsdannelse der forekommer, når individet “identificerer sig med sit eget spekulære billede.” Det, med hele tiden at iscenesætte sig selv på internettet, handler blot om at identificere sig i kraft af den anden.

Ifølge Lacan, skyldes denne fascination med spejlbilledet at mennesket, ved at se sig selv i et spejl, kan forestille sig selv som et ‘ideal-jeg’. Det er for eksempel yderst sjældent at man finder et selfie der er taget mens nogen græder eller nyser, da dette ikke er hvad subjektet stræber efter. Subjektet stræber efter at være et ideal-jeg, der smiler og viser sig fra sin bedste side. Da subjektet aldrig kan nå det niveau af perfektion der kendetegner et ideal-jeg, vil subjektet som nævnt, ofte blive angst, neurotisk eller psykotisk (Mambrol, 2016).

Forskning har vist at Instagram især har en nedbrydende effekt på teenageres kropsbillede. Det giver meget god mening, ud fra Lacans synspunkt, at en konstant eksponering til billeder af perfekte kroppe der aldrig kan opnås men som altid efterstræbes, vil lede til at subjektet mistrives.

Som nævnt i indledningen indgav whistlebloweren, Heugan en klage til den amerikanske “Securities and Exchange Commission” og kontaktede blandt andet Connecticuts senator, Richard Blumenthal (1946-), som i Maj 2021 havde afholdt en høring om beskyttelse af børn online med fokus på, hvordan virksomheder som Facebook indsamler data via apps som Instagram. I august 2021 sendte Blumenthal et brev til Mark Zuckerberg (1984-), hvori han bad Facebook om at afsløre sin interne forskning angående dets tjenesters påvirkning af børns mentale helbred. Facebook svarede med et brev, der overdrev sine apps positive indvirkninger på børn og afviste spørgsmål om intern forskning. Men dokumenter fra Haugen viste imidlertid, at Facebooks forskere havde udført mange undersøgelser af de indvirkninger, dets produkter kan have på teenagere (Mac & Kang, 2021).

“We now know [that, red.] while Facebook publicly denies that Instagram is deeply harmful for teens, privately Facebook researchers/experts have been ringing the alarm...” (Blumenthal, 2021)

Denne bedrøvelige udvikling i unge menneskers mentale sundhed kan skyldes at det ideal-jeg, der tilstræbes via de sociale medier aldrig kan opnås.

‘Acting out’

‘Acting out’ er det udtryk, der bruges til at oversætte det tyske udtryk *Agieren*, der er brugt af Freud. Ifølge Freuds definition er ‘acting out’, hvad der sker når tidligere oplevelser undertrykkes fra hukommelsen. I så fald vender de ofte tilbage ved at udtrykke sig i handlinger. Disse handlinger er ofte impulsive og ukarakteristiske for det pågældende subjekt (Evans, 1996 s. 2).

Denne definition er Lacan grundlæggende enig i, men han mener at den er ufuldstændig da den ikke tager højde for den Anden. Lacan fastholder, ligesom Freud, at ‘acting out’ skyldes fortrængninger, men samtidig mener han at der er en intersubjektiv dimension ved erindring (Evans, 1996 ss. 2-3). Det at huske indebærer ikke blot det, at genkalde noget til bevidstheden, men samtidig det, at kommunikere dette til den Anden. Hvis den Anden derfor nægter at lytte, kan subjektet ikke formidle et budskab til ham i ord og han er derfor nødsaget til at udtrykke sig i form af handlinger. ‘Acting out’ er derfor en slags krypteret besked til den Anden, som subjektet hverken selv er bevidst om indholdet af, eller endda er klar over, indeholder et budskab. Dette medfører et paradoks, da den Anden på én gang, er betroet med opgaven at dechiffrere budskabet, og samtidig er det umuligt for ham at gøre det. Hvad der gemmer sig i en anden persons underbevidsthed, er noget man kun kan gisne om, eller forsøge at nå frem til, ved at bringe det i forgrunden af bevidstheden, men ikke noget man kan afkode så konkret som en ASCII eller en morsekode.

Det blev normalt, i den første halvdel af det tyvende århundrede for franske analytikere at bruge termet *passage à l’acte* som et synonym for ‘acting out’ (Evans, 1996 s. 136). Imidlertid etablerede Lacan en distinktion mellem de to termer hvor han uddyber at ‘acting out’ er en symbolsk besked til den store Anden, hvor *passage à l’acte* referer til subjektets flugt fra den store Anden (Evans, 1996 ss. 136-137).

Man kan godt forestille sig at en incel der har brugt hele dagen på at skrive beskeder til kvinder, uden at modtage nogen form for respons kan lede til at den pågældende incel gør noget andet for at blive set og hørt. For eksempel er det ofte sket, at mænd af denne type har sendt billeder af deres genitalier, hvilket er en blufærdighedskrænkelser (Sarner, 2019). I så fald er det op til modtageren af billedet at dechiffrere *hvorfor* billedet er blevet sendt, og dette leder oftest til en fejltolkning. Det at sende et billede til diverse kvinder af sine genitalier kan måske netop siges at være en *passage à l’acte*, da dette begreb præcis bruges til at beskrive subjektets (incels) flugt fra og afmagt i forhold til den store Anden. På denne måde kan incels flygte fra systemet ved at holde det på afstand med grænseoverskridende adfærd.

Kulturens byrde

I 1929 udgav Freud sit værk “Das Unbehagen in der Kultur” eller “Kulturens byrde” som det hedder på dansk. Det havde dog været mere hensigtsmæssigt at oversætte det til ‘kulturens ubehag’, da det i højere grad peger på Freuds konklusion, at for at indgå i kulturen må individet forlige sig med en vis grad af ubehag. For at opnå den sikkerhed, der tilbydes af samfundet, må subjektet til gengæld forlige sig med en grad af ubehag i form af driftsforsagelse eller kompromis.

Ifølge Freud er dette ubehag eller den lidelse en forudsætning for subjektets eksistens og for at udholde denne lidelse har mennesket behov for lindringsmidler. For eksempel skriver Freud om *fantasitilfredsstillelser*, der er en form for erstatning for lidelsen, og som udgør en kortvarig bortrykning fra denne. Det farlige ved dette lindringsmiddel er at subjektet lader: “...en ønske-forestilling korrigerer en side af virkeligheden, der er ham ulidelig, og regner dette vanvid med til virkeligheden” (Freud, 1987 s. 25). På denne måde kan fantasi altså blive til paranoia. Dette kan også ske for en større menneskemængde, når de går sammen i en ‘omdannelse af virkeligheden’. Denne effekt kalder Freud for massevanvid og han mener, at det er hvad der sker i diverse religioner. Ifølge Freud er religion blot et system af læresætninger og forjættelser, der for mange mennesker løser verdens gåder og samtidig forsyner individet med omsorg. Han mener derfor at religion, ved at inddrage folk i massevanviddet, samtidig sparer dem for individuelle neuroser (Freud, 1987 s. 28).

Et eksempel på den ovenstående fantasitilfredsstillelse og massevanviddet, er gruppen Qanon i USA der tror fuldstændigt ubegrundet på, at Donald Trump (1946-) som præsident førte en hemmelig krig mod prominente “elitære”, “satan-tilbedere” og “pædofile” i Amerikas regering, erhvervsliv og medier. Den daværende præsidentkandidat, Hillary Clinton (1947-) blev, blandt andre beskyldt for at være et af disse individer (Wendling, 2021). Der findes stadig følgere af Qanon der mener, at Trump er præsident af landet. Man kan godt argumentere for, at disse opfattelser eller korrigeringer af virkeligheden reelt set er fantasitilfredsstillelser for de højreorienterede amerikanere, der måske frygtede at næste valg ville gå til en demokratisk kandidat, da dette i så fald, ville lede til at de måtte føre en mere kompromissøgende politik og dermed tilsidesætte deres drifter. Denne side af virkeligheden kunne godt kaldes ulidelig for dem og derfor har de opfundet et narrativ hvor massevanviddet har ladet dem erstatte virkeligheden med et, for dem, glansbillede.

Den lidelse Freud skriver om i relation til kulturen, truer subjektet fra tre fronter: egen krop, omverdenen og intersubjektive relationer. Den lidelse der truer fra egen krop relaterer sig til

smerte og angst og generelt til “vort eget legemes forkrænkelighed” (Freud, 1987 s. 30). Den lidelse, der truer fra omverdenen har at gøre med naturens overmagt. Forholdet til andre mennesker er, ifølge Freud, den lidelse der forekommer os “endnu smerteligere end nogen af de andre slags lidelser” (Freud, 1987 s. 20). Denne form for lidelse relaterer til “...utilstrækkeligheden af den måde hvorpå menneskers forhold til hinanden inden for familie, stat og samfund ordnes” (Freud, 1987 s. 30).

De to første kilder til lidelse, altså eget legeme og omverdenen, er vi, ifølge Freud tvunget til at acceptere. Den tredje kilde, altså den sociale, mener han ikke at vi *kan* acceptere fordi vi ikke kan indse “...hvorfor de af os selv skabte ordninger ikke skulle kunne indrettes, så de var til beskyttelse og glæde for os alle” (Freud, 1987 s. 30). For eksempel har den amerikanske økonom Robin Hanson (1959-) argumenteret for at omfordeling af sex, er lige så legitim en løsningsmodel til incel-problemet som økonomisk omfordeling er, som løsningsmodel til fattigdom. I hans løsningsmodel er det, ikke helt overraskende, kvinder der omfordeles blandt mænd, ikke omvendt (Tolentino, 2018). Problemet med denne løsningsmodel er helt tydelig: kvinders kroppe huser individer med egne viljer, idéer, tanker og ønsker. Hansons løsningsmodel er, kort sagt, *ikke* til glæde for alle. Det, at tænke på kvinder som en form for handelsvare kan også ses som en fantasitilfredsstillelse: når mænd ikke kan få de kvinder, de gerne vil have, må kvinderne stilles til rådighed mod betaling. På den måde kan manden flytte fokus fra det faktum, at kvinder ikke vil have ham. Som nævnt tidligere, må man passe på med denne form for korrigerende af virkeligheden, da der er en risiko for, at den, med tiden, vil blive regnet med til virkeligheden (Freud, 1987 s. 25). Hansons tankegang kan blandt andet bruges til at retfærdiggøre prostitution og menneskehandel, især hvis korrigeringen er delt af flere mennesker i et massevanvid.

Freud mener at kulturen er skyld i en stor del af menneskets elendighed. Han argumenterer for, at når subjektet oplever et mismatch mellem pris og udbytte i kulturen leder det til en vis grad af kulturfjendtlighed, som er: “...en dyb og længe bestående utilfredshed med den til enhver tid herskende kulturtilstand” (Freud, 1987 s. 31). Freud definerer kultur således:

“...ordet kultur betegner hele summen af de ydelser og indretninger, hvorved vor tilværelse adskiller sig fra vore dyriske forfædres og som tjener to formål: beskyttelsen af mennesket overfor naturen og reguleringen af forholdene mellem mennesker indbyrdes.” (Freud, 1987 s. 34)

For at kulturen skal kunne tjene disse formål, kræver det dog visse ofre fra subjekternes side. Men dette betyder også, at vi tillader os at stille større krav til kulturen. Freud nævner for eksempel *skønhed*, *renhed* og *orden*. Ifølge Freud er *orden* den bedste måde subjektet har for

at 'udnytte både rum og tid' (Freud, 1987 s. 37). At *skønhed* er et kulturkrav betyder også, at kulturen ikke alene skal være til nytte, men at den også skal afgive et vist lykkeudbytte. Imidlertid forholder det sig sådan at lystprincippet har et indbygget paradoks. På den ene side påtvinger det os at være lykkelige, og på den anden side kan dette ikke lade sig gøre. Vi ender med at bestræbe os på at undgå ulykke, snarere end aktivt at søge efter lykkeudbyttet (Freud, 1987 s. 27).

Når subjektet oplever et mismatch mellem pris og udbytte i forhold til kulturen opstår der altså en kulturfjendtlighed. Det samme er tilfældet over internettet. Hvis subjektet gang på gang oplever afvisninger og fornærmelser på de sociale medier, bliver forholdet mellem prisen (afvisning og fornærmelser), og udbyttet (socialt samvær på nettet) formentlig for skævt, og subjektet må derfor føle et vist niveau af (kultur)fjendtlighed, overfor de sociale medier hvori mismatchet opleves stærkest.

Dette er sandsynligvis tilfældet i grupper som "Black Lives Matter". Den sorte del af USAs befolkning har i mere end 150 år måttet lide under behandling såsom racisme, segregering, diskrimination, antagonisme, slaveri, chikane, og lynching hvilket i høj grad må have ledt til en følelse af kulturfjendtlighed, fordi prisen for at indgå i det amerikanske samfund langt har oversteget det udbytte de har måttet få.

Drift og begær

Både Freud og Lacan har haft meget fokus på begreberne *drift* og *begær* i deres værker og en kort opsummering af disse begreber virker derfor hensigtsmæssig i forhold til udformningen af den følgende analyse. Endvidere, kan begreberne drift og begær medvirke til at forklare hvilken rolle begæret har, i forhold til udviklingen eller accelerationen af patologisk adfærd online.

Jeg vil starte med at se på Lacans udlægning af begrebet begær. Når Lacan skriver om begæret, er det altid det ubevidste begær han refererer til og det ubevidste begær er, i hans øjemed, altid af seksuel karakter. Lacan mener at analysanden, ved at artikulere sit begær gennem sproget, samtidig bringer dette begær til eksistens. Han mener imidlertid aldrig at man på udtømmende vis kan artikulere sandheden om begæret, da der altid vil være et aspekt af begæret der undslipper sproget, et overskud. Dette overskud bliver denoteret af Lacans begreb 'objet petit a' der står i stedet for det objekt, der sætter begæret i gang (Evans, 1996 s. 125). Objektet for begæret kan, ifølge Lacan, aldrig opnås fordi det følger en 'asymptotisk

kurve'. Inden for matematikken, er en asymptote en kurve som altid ligger under en konstant værdi men som hele tiden nærmer sig værdien, selvom de aldrig vil kunne mødes (Fry, 2020). Her er den konstante værdi altså 'objekt petit a'.

Drifterne adskiller sig fra begæret ved, at de godt kan tilfredsstilles. Formålet med drifterne er netop ikke det, at nå i mål med dem, men snarere det, at 'cirkle rundt om' 'objekt petit a'. For eksempel er objekterne for diverse feticher gerne 'objekt petit a', mens erstatningsobjekterne til selve fetichen, er drifterne. Hvis man derfor har en fetich for noget helt uhørt, må man stille sig til takke med alternativer. Drift er altså ikke blot et andet ord for begær: drifterne er de delvise aspekter, hvori begæret realiseres. Begæret er en helhed, hvorimod drifterne blot er delvise manifestationer af begæret (Evans, 1996 ss. 48-49).

I 1920 introducerede Freud sit koncept om 'dødsdriften'. Dødsdriften er et af de mest kontroversielle emner i Freuds psykologi og mange af hans følgere benægtede dets eksistens. Lacan, derimod, mente at; "to ignore the death instinct in his [Freud's] doctrine is to misunderstand that doctrine entirely." (Lacan, 1977 s. 301). I første omgang definerede Lacan dødsdriften som en slags længsel efter at "returnere til den prædipale fusion med moderens bryst" eller en "nostalgi efter en mistet balance." (Evans, 1996 s. 32). Det slår mig som et udtryk for at subjektet længes efter den tryghed og kærlighed der er forbundet med det at blive ammet. Det kan godt virke noget kontraintuitivt, at dette skulle være en *dødsdrift*, men sagen er, at for Lacan, handler denne drift ikke så meget om gerne at ville dø, som den handler om det, at tilsidesætte spørgsmålet om liv eller død. Det er snarere tale om en ligegyldighedsfølelse i forhold til spørgsmålet om hvorvidt man lever eller dør.

I 1946 forbinder Lacan dødsdriften med narcissismens indbyggede selvmordstendens (Lacan, 2006 s. 186). Hermed placerer Lacan dødsdriften i den symbolske orden. Ved at placere dødsdriften i det symbolske, understreger han samtidig at dødsdriften ikke er et spørgsmål om biologi, men om kultur (Lacan, 1977 s. 102). Dødsinstinktet følger én fra fødselen og gennem hele livet i "*complexe du sevrage*," der står for det kompleks der opstår i barnet, når det skal fravænne sig det at amme. Freud har beskrevet afvænningen af amning som en traumatisk udvikling for barnet, og samtidig som værende det øjeblik, hvor barnet begynder at føle en nostalgi efter moderen.

Ifølge Lacan er det tilfældet at "...every drive is virtually a death drive" (Lacan, 2006 s. 719). Han opstiller tre argumenter for, at dødsdriften altid er til stede i drifterne: For det første, mener han at, drifterne forfølger deres egen udryddelse, for det andet, gentager de sig og for det tredje forsøger de at bryde med paradokset om lystprincippet men ender med at tage form af excess jouissance, hvor man oplever ligegyldighed i forhold til spørgsmålet om liv.

Et begreb der knytter sig tæt til ovenstående, er Freuds begreb 'driftsublimering'. Ifølge Freud er driftsublimeringen et særligt fremtrædende træk ved kulturudviklingen. Sublimering er en forsvarsmekanisme hvori man udskifter en socialt uacceptabel impuls med socialt acceptabel adfærd. Her relaterer det sig så til drifterne: man udskifter en socialt uacceptabel drift med en acceptabel drift. Dette minder til forveksling om Lacans konklusion at man må cirkle om 'objet petit a', når man ikke kan opnå objektet for begær. Ved at udskifte sin drift med et mere acceptabelt alternativ, bliver driften samtidig omdannet til en 'målhæmmet impuls' (Freud, 1987 s. 45). Driftsublimeringen er nødvendig i kulturlivet, fordi:

“Slutresultatet skal være en retsorden, hvortil alle, i det mindste alle med samfundsevne, har bidraget gennem indskrænkning af deres drifter, og som, med den samme undtagelse, ikke lader nogen blive offer for den rå vold” (Freud, 1987 s. 40).

Det er altså nødvendigt at forbigå visse drifter, for at kunne indgå i intersubjektive relationer og dermed i kulturen, der til gengæld bidrager til at opretholde subjektets sikkerhed.

Analyse af cases ud fra begreberne *subjekt og kultur*

I de følgende afsnit vil jeg forsøge at applicere de psykoanalytiske teorier, der er redegjort for i det ovenstående, på de tre cases. Dette gør jeg for at opnå indsigt i tilstedeværelsen af patologisk adfærd som resultat af de sociale mediers indvirkning på subjektet.

Incels

Navnet 'Chad' har i incel regi ændret betydning fra at være et proprium, til at denotere den slags ideal-mand, som incels hader, fordi han ufortjent "får alle kvinderne" (Kelly, DiBranco & DeCook, 2021 s. 14). En 'Chad' er altså en seksuelt aktiv, attraktiv og selvsikker 'alfahan' som, af disse grunde, i incels øjne "får alle damerne". Incels had mod 'Chads' stammer sandsynligvis fra det faktum at de i virkeligheden ville ønske, at de var som ham. Ideal-jeget tager for de fleste incels form af en stereotypisk 'rigtig mand', der ser godt ud og bliver efterstræbt af kvinder. Han er patriarkalsk og har en masse traditionelt maskuline træk såsom styrke, kontrol og intelligens. Dette er imidlertid et *ideal* og dermed umuligt at leve op til. Da incels aldrig kan leve op til dette ideal-jeget, kan denne stræben lede til, blandt andet, angst og neurose eller som her, et had mod andre mænd, de føler er tættere på at nå idealet. Lacan mener desuden at denne skabelse af ideal-jeget kan lede til narcissistiske fantasier. På denne måde kan incels forestille sig at hvis de opfører sig på en bestemt måde, vil kvinder gerne

have sex med dem. Når dette så ikke virker, må det have en enorm indvirkning på den pågældende incel, der på denne måde vil opdage, at han *ikke* har opnået det ideelle jeg.

Man kan godt komme i tvivl om hvorvidt sex er det *egentlige* objekt for begæret blandt incels. Hvis dette var tilfældet skulle man tro, at de ville erstatte objektet med en prostitueret snarere end at gøre skade på andre mennesker (Tolentino, 2018). Når incels vælger at begå terror er det formentlig en form for 'acting out.' Det samme er formentlig tilfældet hvis de vælger at voldtage eller at chikanere kvinder. Hvad det er disse incels forsøger at kommunikere gennem disse handlinger, kan man forsøge at dechifrere blandt andet ved at se på deres verbale kommunikation. I høj grad er det, man kan læse, at incels gerne vil *ses* og *høres* af kvinder. Dette spænder bredt i graden og måden hvorpå de gerne vil ses og høres, men i de fleste tilfælde er det roden til deres begær, *objet petit á*. Det, de ønsker strækker sig helt fra det at få en kæreste til det, at få sex, selskab eller mandligt herredømme. Hvis vi ser bort fra det sidste ønske, kan vi konstatere at de andre tre ønsker er rimelige til en vis grad. Hvis kvinderne derfor ikke lytter til disse incels ønsker, eventuelt fordi de bliver kontaktet på en kejtet eller akavet måde på nettet, er der mange der simpelthen "ghost" afsenderen. "Ghosting" refererer til det, at afslutte al kommunikation og kontakt med en anden person, uden advarsel eller begrundelse (Bonos, 2020).

Hvis en incel bliver "ghosted," kan incels blive drevet til at udtrykke deres ønsker på en mere direkte måde gennem handlinger. Er det sex incels ønsker sig, kan de måske finde på at 'act out' ved at blotte sig i en park, sende billeder online af deres genitalier eller ved at voldtage en kvinde. Hvis de derimod ønsker sig mandligt herredømme, kan de måske finde på at begå terrorhandling. Det er desværre først efter at subjektet har 'acted out', at man kan tolke på subjektets skjulte besked. Ifølge en artikel fra The New Yorker, er det *ikke* sex, incels i virkeligheden ønsker sig, men derimod mandligt herredømme (Tolentino, 2018). Hvis vi ser på handlinger begået af kendte incels som Elliot Rodger og Alek Minassian, der har dræbt hhv. 6 og 10 mennesker i det Rodger kaldte for "en krig mod kvinder," virker det som en rimelig konklusion, at det incels *i virkeligheden* ønsker sig er kvinders undertrykkelse, ødelæggelse, etc. (Rodger, 2014). Det er dog samtidig tilfældet at både Rodger og Minassian dræbte både kvinder *og* mænd. Det virker derfor som om at målet snarere er det, at blive frygtet, respekteret og i sidste ende adlydt af kvinder, men også af andre mænd. Dette er det indtryk man får om de mest ekstreme incels, men der er også en anden gruppe indenfor incels som er mindre radikal. En yngre anonym incel har blandt andet sagt om sine gruppefæller: "They are overwhelmingly young men and boys with a history of isolation and rejection; they turn to the internet to make sense of their pain." (Beauchamp, 2019). De fleste incels har

aldrig kørt en lastbil ind på et fortov eller skudt universitetsstuderende, men mange af dem har skrevet stødende og direkte ubehagelige opslag på diverse sociale medier.

“...they all deserve to be raped; it’s literally what cunts were born for; to have their skulls bashed in and be raped; that’s what cavemen did; it’s what they were made for.”
(u/throwmeeawayyyyy, 2021)

Dette citat viser i høj grad en incel, der oplever en smerte og netop denne incel kan godt gå hen og blive til en terrorist. Han skriver nemlig meget lig Elliot Rodger, der endte med at tage seks menneskeliv. Rodger har for eksempel skrevet i sin bog at: “women are vicious, barbaric animals, and they need to be treated as such” (Rodger, 2014 s. 136). Indtil videre peger ovenstående citat dog blot på det faktum, at han er en mand der lider og projicerer skylden for denne lidelse over på kvinder ved at ‘act out’. Ifølge Freud, er ‘acting out’ en måde at udtrykke fortrængte oplevelser, fordi man ikke kan rumme dem. Dette gør også, at man med rette kan overveje, hvilke traumer der findes i ovenstående incels fortid.

En måde hvorpå man kan fortrænge visse aspekter af virkeligheden er via de såkaldte fantasitilfredsstillelser, som Freud skrev om. En af disse er ønskeforestillingen, hvori man erstatter sin lidelse med noget mere tåleligt. Man kan derfor argumentere for at incels, når de ytrer sådanne påstande som “kvinder lyver” eller “kvinder er utro”, gør de det for at aflede opmærksomheden fra det faktum, at der måske er en ganske god grund til at kvinder ikke vil have med dem at gøre. Dette kan formentlig også hjælpe dem med at opbygge en mere grundlæggende ønskeforestilling, hvori de overbeviser sig selv om at kvinder er uønskværdige og at de alligevel ikke vil have dem, at de endda hader dem.

Incels går altså direkte imod den samfundsudvikling, der har gjort, at kvinder har opnået en større grad af ligestilling. Andrew L. Yarrow beskriver den nye generation af mænd som de nye “glemte drenge.” Hele 1 ud af 3 amerikanske 18 til 34 årige mænd er arbejdsløse, bor hjemme eller er ved/tæt på fattigdomsgrænsen. Kvinder derimod springer fremad og overstiger antallet af mænd på gymnasier og universiteter. En ny usikkerhed omkring deres plads i verden leder derfor mænd til stigende niveauer af angst og depression (Emba, 2019). Dette konstante, *perciperede* mismatch mellem pris og udbytte i kulturen, har for visse incels ledt til en høj grad af kulturfjendtlighed. De stigende niveauer af angst og depression er den pris incels betaler for at indgå i et samfund, som i deres egne øjne, ikke værdsætter dem.

Deres regnestykke er imidlertid svært at gennemskue. Prisen, de betaler for at indgå i denne kønskultur er ifølge dem selv, deres ære, virilitet, endda symbolsk kastration, hvor deres udbytte er meget sparsomt, blandt andet fordi de ikke kan få sex.

“Sorry, not sorry, not going to care about 9/11 because I grew up being rejected by every single female I ever tried dating. The constant mockery, the shame, the hushed laughing and whispers. Hearing E-girls call me an incel was my own “9/11” for the last 20 years.” (Jamespilled, 2021)

Med dette citat, er det som om at han har sat lystprincippets paradoks på spidsen. Han sammenligner det mest invasive angreb på den amerikanske kultur siden Pearl Harbor med den smerte, han mener at den selvsamme kultur har pålagt ham som individ. Han peger på det faktum, at for ham har omkostningen ved at være medlem af kulturen allerede langt oversteget den lykke, den *burde* have bragt ham.

Incels har generelt set svært ved at finde passende sublimering for den seksualdrift der ikke bliver indfriet. Det er blevet foreslået at incels kunne prøve at gå til prostituerede som en form for sublimering, men mange incels har ment af dette er et uacceptabelt alternativ (Tolentino, 2018). Dette rejser endnu engang spørgsmålet om hvorvidt det er *sex* incels ønsker sig. Ifølge artiklen er det, som nævnt ovenfor, mandligt herredømme, de gerne vil have. Men der kan også argumenteres for at det snarere er intimitet, der for visse incels er målet. Hvis intimitet er målet, er det klart, at det at gå til en prostitueret, ikke vil kunne erstatte behovet tilstrækkeligt. Man kan måske sige at den form for sex, prostitution tilbyder, mangler noget helt centralt: nemlig den frivillige, gensidige bekræftelse af hinanden som attraktive, attråværdige, osv.

I forlængelse af Lacans teori om begæret, kan man godt argumentere for, at formålet med seksualdriften ikke nødvendigvis er, at få den tilfredsstillet, men snarere det, at nærme sig objektet for seksualdriften (*objet petit a*). Her kan man i så fald tale om at begæret er sex, men at drifterne er delvise manifestationer i form af intimitet, kærlighed, omsorg, opmærksomhed, etc.

Challenges

I indledningen har jeg redegjort for den såkaldte ‘benadryl challenge’, der går ud på at man indtager en del af antihistaminet for at opleve en hallucinatorisk effekt. Jeg vil imidlertid også komme ind på to andre eksempler af de challenges der hærger på internettet. Den ene af disse kaldes for ‘salt and ice challenge’ og går ud på at unge mennesker holder en blanding af salt og is mod deres hud for at se hvor længe de kan gøre det. Blandingen af disse to komponenter gør, at temperaturen kan komme helt ned på -18 grader celsius og give alvorlige frostskeer. Det andet eksempel kaldes for ‘blackout challenge’ og går ud på at man kvæler sig selv så

længe som muligt. Også denne udfordring har haft fatale konsekvenser for nogle af deltagerne.

Det, de unge formentlig stræber efter i gennemførelsen af diverse internet-challenges, er et ideal-jeg. De vil gerne opnå anerkendelse som individer, der er i stand til at gennemføre challenges fordi de er dygtige, stærke, kloge, smukke, populære, etc. Hollye Grayson, en amerikansk psykolog har sagt om online challenges at: "It's a cool factor [...] Look how many hits, how many people are looking at that cool thing he did." (Davidson, 2012). Ved at gennemføre disse challenges kan det endda være at subjektet kan opnå nogle af de idealer, de stræber efter, for eksempel popularitet eller en såkaldt 'cool-factor.' Ens for de tre challenges jeg har set på; 'salt and ice', 'benadryl' og 'blackout challenge' er, at de bliver gennemført for at *bevise* noget. I 'salt and ice challenge' handler det om at bevise sin udholdenhed, i 'benadryl challenge' handler det om at bevise at man er en del af fællesskabet og i 'blackout challenge' handler det formentlig om at bevise sit mod eller sin styrke. Det handler altså, i høj grad, om selviscenesættelse. Det handler imidlertid også om, at man ved at afprøve forskellige ting udfører en form for identitetsdannelse. I den forbindelse, må jeg tilslutte mig, Hegels præmis om, at menneskets praktiske identitetsdannelse er forudsat af intersubjektiv anerkendelse (Honneth, 2006 s. 127). Hvis man bliver anerkendt som en der er udholdende, modig, eller klog, begynder man samtidig at identificere sig selv med disse adjektiver.

Gennemførelsen af challenges kan dog også være et udtryk for noget andet, noget fortrængt. Hvis det er tilfældet, kan udførelsen af dem, kategoriseres som 'acting out'. For eksempel kan man godt forestille sig at, især udførelsen af 'blackout challenge', kan være et udtryk for noget mere alvorligt end blot et ønske om at bevise sit mod. Det, at kvæle sig selv, kan være en form for selvskade eller i værste fald selvmord. Derfor virker det nærliggende, at undersøge hvorvidt de unge mennesker, der forsøger sig med udfordringen, har oplevet noget særligt traumatisk der kan have fået dem til at handle anderledes end normalt. 'Acting out' er netop kendetegnet ved at være impulsive og gerne ukarakteristiske handlinger for det pågældende subjekt. En mor har for eksempel undret sig over hvorfor hendes børn, der er "honor students," kunne finde på at forsøge sig med den såkaldte 'salt and ice challenge'. Hollye Grayson, nævnt ovenfor, mener at det skyldes at børnene har følt et behov for validering (Davidson, 2012). Det er dog også muligt at det er et spørgsmål om, at børnene reagerer eller 'acter out', på et for stort pres fra moderens side. Det, at være en "honor student" kommer formentlig ikke uden hårdt arbejde, så det er plausibelt at tro, at børnene har udført udfordringen som en slags kodet besked til moderen om, at de ønsker sig et mindre pres.

Det er også muligt at disse challenges udgør en form for fantasitilfredsstillelse for subjektet. Det kan være at et subjekt der dagligt oplever at være isoleret og ensom, har en opfattelse af, at folk der gennemfører disse challenges er populære, glade, interessante, etc. og i kraft af denne opfattelse, bilder sig ind at ved at gennemføre de samme challenges, kan de også opnå status som populær, glad eller interessant. Ønske-forestillingen bliver derfor, at man er populær *fordi* man gennemfører udfordringen. Det kan også være en form for driftsublimering. Hvis man for eksempel har en impuls der siger at man skal selvskade, kan man i stedet lave internettets ‘ice and salt challenge’, en udfordring der altså også efterlader skade på huden, men som er mere socialt acceptabelt end det, at skære i sig selv, der kommer med et stort stigma.

Selvmondsgruppen

Selvmondsgruppens forhold til ideal-jeget er noget anderledes end den gængse forståelse af det “ideelle.” Det ideelle er, ifølge Platons udledning af den ideelle stat, noget der er så godt, at den menneskelige psyke ikke er i stand til at skabe og opretholde objektet for det ideelle, selvom det er muligt at tænke sig til det. Det ideelle er, kort sagt, en utopi (Bobonich & Meadows, 2002). Aristoteles spekulerer også på hvordan man bør definere “det ideelle” idet, han pointerer at der ikke er forskel på definitionen af ‘det ideelle menneske’ og ‘mennesket.’ For så vidt at de begge er mennesker, vil der ikke være nogen forskel på dem; hvis det er tilfældet, vil der heller ikke, i hans optik, være nogen forskel mellem ‘det ideelle gode’ og ‘det gode’, for så vidt at de begge er gode. Endelig, konstaterer han at ‘det ideelle gode’ heller ikke kan være mere godt, blot fordi det er evigt: “...since that which lasts long is no whiter than that which perishes in a day” (Aristoteles, 340 f.kr./2011 s. 268).

Hvor ideal-jeget hos kvinder oftest karakteriseres med adjektiver som glad, smuk, sund, slank, social, etc. er dette ikke tilfældet i det lukkede netværk. I netværket er der blandt kvinderne opstået en såkaldt “syge-konkurrence” hvori man ‘vinder’ hvis man er den mest syge, den der er mest ked af det, den mest selvskadende, mest alene, etc. Dette anderledes ideal-jeg kan ses som et udtryk for kulturfjendtlighed. De unge kvinder kan ikke få lystprincippets paradoks til at gå op, hvilket leder til fornyede følelser af depression og neuroser. De føler derfor et stort mismatch mellem den pris de betaler for at indgå i den ‘normale’ kultur og det udbytte de reelt set har der. Prisen er for eksempel ulykke, sorg, traumer, undervægt, fodring gennem en sonde, etc. hvilket de, i deres interne kultur, har vendt

til at være noget 'positivt', eller i hvert fald noget attråværdigt. Da de ikke har kunne klare mismatchet i den 'gængse' kultur, har de givet op. Det gælder dog stadig for deres interne kultur, at subjektet aldrig helt kan opnå ideal-jeget, heller ikke det forskruede ideal-jeg, der undergår en masse lidelse, hvilket fortsat kan lede til neuroser og patologier. Man kan også godt argumentere for at denne opfattelse af et nyt og mere sygt ideal-jeg i sig selv er et udtryk for en vis patologisk adfærd eller tankevirksomhed. Kulturfjendtligheden gøres endnu mere tydelig, når man tænker på gruppens såkaldte *tavshedspligt*. Tavshedspligten er i realiteten til for at holde 'normalsamfundet' på afstand fordi kvinderne ikke føler sig hjemme i det. Den skønhed, renhed og orden kulturen tilbyder dem, kan ikke vejes op af følelsen af at blive udstødt, af stigmatiseringen ved psykisk sygdom og de andre lidelser pigerne i forvejen oplever, for eksempel vanrøgt og misbrug.

Den ovennævnte "syge-konkurrence" kan også ses som en slags fantasitilfredsstillelse for gruppens medlemmer. De forestiller sig, eller lader som om, at deres adfærd og tanker er normale, acceptable, endda attråværdige. Denne fantasi skygger for det faktum, at deres sygdomme rent faktisk *er* sygdomme og i nogle tilfælde ganske alvorlige. De erstatter altså deres sygdomme med en fantasi om popularitet og sympati. Det farlige ved denne adfærd er den måde hvorpå pigerne igennem den får normaliseret selvskadende adfærd og selvmordstanker. Fantasitilfredsstillelsen har dermed taget form som et massevanvid. En anden ønske-forestilling som pigerne laver, er når de forestiller sig en verden hvor de er døde. Dette er en korrigerende de laver når smerten ved livet bliver for stor og depressionen tager overhånd. På denne måde kan de kortvarigt erstatte den smertefulde virkelighed med en der på dem, virker mere acceptabel. Dette minder også i høj grad om det Lacan sagde om dødsdriften, at den er en slags "nostalgi efter en mistet balance" (Lacan, 2006 s. 719). Det er i savnet på en smertefri tilstand at dødsdriften bliver for stor. Ifølge psykolog Lotte Rubæk er der "...noget farligt i det her med at dem der er lykkedes med at tage deres eget liv, de på den måde bliver mindet og hyldet." (Nansen & Høj, 2020). Hun mener at fantasien om, hvordan man selv bliver præsenteret efter sin død, kan være med til at skubbe unge til at gøre alvor af deres selvmordstanker. Selvskade kan også godt have en fantasitilfredsstillende effekt. Ved at gøre fysisk skade på sig selv, kan de kreere den ønske-forestilling, at de *kun* oplever fysisk smerte og *ikke* oplever psykisk lidelse.

Selvskade er dog mere end blot fantasitilfredsstillelse. Det kan måske siges at være en form for driftsublimering, hvor ønsket om at dø udskiftes med selvskade som handling. Det kan dog også være en form for 'acting out,' hvor selvskaden blot ses som et udtryk for den bagvedliggende psykiske sygdom. Hvis selvskade er en driftsublimering, må man starte med

at spørge om, hvilken drift den sublimerer. Her kan svaret være mange ting, for eksempel kan selvskade bruges til at aflede opmærksomheden fra negative tanker og følelser. Hvis selvskade derimod er 'acting out', må man se på hvad der ligger *bag* selvskaden. Som der også er gjort rede for tidligere, baserer 'acting out' sig altid på fortrængninger. Disse fortrængninger kan komme til udtryk i form af ofte impulsive og ukarakteristiske handlinger. Disse handlinger kan godt være forskellige former for selvskade. Hvis selvskade derfor tager form som impulsive eller ukarakteristiske handlinger, kan der med stor sandsynlighed være tale om 'acting out.' **Man kan i øvrigt godt argumentere for at selvskade altid er ukarakteristisk for den der udfører den. I så fald vil der altid være en vis grad af 'acting out' involveret i selvskade.**

Hvis vi skal tro på Lacans version af 'acting out', er der også et intersubjektivt aspekt i det. Hvis subjektet ikke kan tale med andre om det der fortrænges, bliver han eller hun nødt til at udtrykke sig i form af handlinger. I så fald, har subjektet måske forsøgt at kommunikere med den anden, som ikke har lyttet ordentligt. Det kan være at subjektet har fortalt den anden at han eller hun lider, er i sorg, har et traume, som den anden ikke har reageret på og som subjektet derfor har været nødt til at handle på.

'Acting out' er altså en slags krypteret besked til den Anden, som subjektet ikke nødvendigvis selv er bevidst om. Hvis det derfor er tilfældet, at selvskade er 'acting out', må det også være sandt at selvskade indeholder en slags 'råb om hjælp,' omend det ikke nødvendigvis er et *bevidst* 'råb om hjælp'.

Redegørelse for Lacans diskursteori med udgangspunkt i Saussures semiotik

I dette afsnit vil jeg gennemgå Lacans diskursteori med udgangspunkt i Ferdinand de Saussures (1857-1913) semiotik. Da Lacans diskursteori i høj grad er baseret på Saussures tegnlære, er dette hvad jeg først vil gennemgå i dette afsnit. Derefter vil jeg komme ind på Lacans fire diskurser samt hans begreb om 'mestersignifianten'. Med udgangspunkt i denne teori vil jeg dernæst forsøge at lave en diskursanalyse af de anvendte cases, med det formål at undersøge, hvorvidt man indenfor sproget og internettets tegnsystem kan klarlægge hvorfor unge mennesker drives til patologisk adfærd qua deres online færden.

Semiotikken

Som sagt baserer Lacans sprogfilosofi sig i høj grad på Saussures semiotik. Semiotikken er fagtermet for den tegnlære Saussure udviklede i starten af 1900-tallet og som blev udgivet posthumt i "Forelæsninger om almen lingvistik" i 1916. Lingvistik og semiotik er beslægtede discipliner indenfor sprogfilosofien, men hvor lingvistikken beskæftiger sig med både lyde, grammatik og ords betydninger, forholder semiotikken sig udelukkende til tegnets betydning. Semiotikken blev udviklet som modsvar til det nomenklatur der indtil da havde domineret i sprogfilosofien. Hvor man i nomenklatura så sproget som en række termer i et opslagsværk, så Saussure sproget som en selvstændig struktur, hvis elementer får deres eksistens og betydning i deres relation til hinanden (Saussure, 1991 s. 417). Denne selvstændige struktur valgte Saussure at kalde sprogsystemet, som er det intersubjektive system hvori lydige billeder forbindes med begreber.

Saussure tog udgangspunkt i det faktum at en samtale forudsætter to eller flere individer. Mellem disse individer etableres der, gennem sproget, et fællesrum hvori de samme tegn sættes sammen med de samme begreber. Sprogsystemet er:

“...et grammatisk system, der eksisterer virtuelt i hver enkelt hjerne eller mere præcist i hjernerne hos en samling individer; for sprogsystemet er ikke komplet hos nogen af dem, det eksisterer kun fuldkomment i massen.” (Saussure, 1991 s. 413)

Man kan altså sige, at sproget er noget der skabes i fællesskab og at sprogsystemet er et produkt af dette fællesskab. Således er sprogsystemet noget individet passivt tilegner ved at deltage i samtaler.

Saussure opstiller sin tegnlære med de to begreber 'signifiant' og 'signifié', der på dansk kan oversættes til hhv. *betegneren* og *det betegnede*. Signifianten er altså det akustiske billede eller det sproglige udtryk, for eksempel *træ*, hvor signifiéen er selve indholdet af det sproglige udtryk. Der er dog en tredje bestanddel som er træet *i sig selv*. Det sproglige tegn er arbitrært, hvilket vil sige at forholdet mellem 'signifiant' og 'signifié' ikke er prædetermineret, deres respektive betydninger findes dog i deres relation til det sproglige system. Begrebet (signifiéen) om et træ, kunne altså lige så nemt have haft nogle andre akustiske billeder (signifianter), såsom *lilla*, *græsk* eller *ært* (Saussure, 1991 s. 419). At forholdet mellem signifiant og signifié er arbitrært understreger også, at signifianten ikke determineres af subjektets frie valg. Man kan ikke bare vælge at *et træ* nu hedder *en ært*, fordi ingen ville forstå den nye betydning af signifianten (Saussure, 1991 s. 423).

De fire diskurser

Ligesom det var tilfældet for Saussure, handler diskurser i Lacaniansk øjemed, primært om intersubjektive relationer og sociale strukturer: "...with the four discourses, we are dealing with social structures, that is, we are deep in the public realm of inter-subjectivity" (Cistelean, 2011 s. 116). Dette betyder at diskurs omhandler sproget som noget der udvikles og struktureres intersubjektivt. De fire diskurser Lacan har identificeret benyttes derfor under forskellige sociale omstændigheder og taleren er ikke nødvendigvis selv bevidst om, at han eller hun skifter mellem dem (Bjerre, 2015 s. 1).

De fire diskurser identificeret af Lacan er hhv. mesterdiskursen, universitetsdiskursen, den hysteriske diskurs og den analytiske diskurs.

"It [diskurs, red.] is well able to subsist without words. It subsists in certain fundamental relations that literally could not subsist without language" (Lacan, 1991 s. 3)

Vigtigst for Lacans teori er altså det sociale aspekt, selve det at tale med hinanden er blot en del af det Lacan mener med en diskurs.

Diskurserne har Lacan valgt at opstille i en matrix (Evans, 1996 s. 45). Matrixen der illustrerer et øjebliksbillede indenfor de fire diskurser, indeholder fire faste pladser til hhv. *agent* og *addressat* på de øverste pladser og *sandhed* og *produkt* på de nederste. Disse faste pladser udfyldes dernæst af fire elementer; *mestersignifianten* (S_1), *viden* (S_2), *subjekt* ($\$$) og *objekt petit á* (a). Disse elementer skifter plads alt efter hvilken diskurs der er i brug (Evans, 1996 s. 45).

Især elementerne S_1 og S_2 trækker tydeligt på Saussures tegnlære og det er næppe tilfældigt at S_1 derfor kaldes for 'mestersignifianten'. Lacan laver dog en tilføjelse til Saussures begreb om signifianten. Hvor Saussure fokuserer på forholdet mellem 'signifiant' og 'signifié' som redegjort for i ovenstående, har Lacan mindre fokus på 'signifié' og mere på forholdet mellem 'signifiant' og dens specifikke placering (Cistelean, 2011 s. 116).

"...Med sit begreb om signifianten ønsker [Lacan, red.] at udtrykke, at den enkelte forestilling kun er det, den er, i kraft af dens placering inden for en samlet symbolsk orden." (Lübke, 2003 s. 213)

Dette betyder, at ord, begreber og termer får deres eksistens og betydning i kraft af hinanden, præcis som hos Saussure. Den største forskel mellem Saussures og Lacans sprogfilosofiske perspektiver er Lacans introduktion af begrebet 'mestersignifiant', som jeg vil gennemgå i det følgende. Et eksempel på 'mestersignifianten' er når jeg taler om "Batman" derhjemme,

kan jeg referere til min hund, men hvis jeg omtaler “Batman” ude i samfundet vil de fleste have en forestilling om tegneseriefiguren “Batman”. I den symbolske orden *hjemme*, er den enkelte forestilling om “Batman” en hund. Det er dog vigtigt at huske på, at den symbolske orden altid er forbundet med sociale strukturerer, altså har navnet “Batman” betydning *fordi* det italesættes mellem to eller flere personer. ‘Signifianten’ “Batman” træder altså ind og erstatter ‘signifiéen’ der enten er begrebet om hunden eller tegneseriefiguren. Det er ud fra dette synspunkt man skal forstå Lacans elementer S_1 og S_2 . ‘Mestersignifianten’ (S_1) skal ses som en slags over-betegner der repræsenterer en række andre ‘signifianter’, der retter sig efter den. De ‘signifianter’ der retter sig efter ‘mestersignifianten’ er illustreret med tegnet S_2 : “We will consider the battery of signifiers to be designated by the sign, S_2 ” (Lacan, 1991 ss. 3-4). *Objet petit á* eller på dansk det lille objekt a (a) står for *årsagen til begær*. Det lille a betegner altså den ting, mennesket begærer. Det lille a er ifølge Lacan nødvendigt at stille i stedet for, da man ifølge Lacan aldrig kan opnå det sande objekt for begæret (Fry, 2020). Slavoj Žižek (1949-) mener at “ethvert diskursivt rum er grundlagt på en voldelig indsættelse af en mestersignifiant, som er irrationel” (Žižek, 2009 s.56) På trods af at mestersignifianten er det element der holder sammen på et symbolsk felt er dets indlemmelse i et givet symbolsk felt ganske arbitrært. Žižek bruger ‘guld’ som et eksempel på en mestersignifiant der på arbitrær vis er endt i diskursen om rigdom. Rigdom har ikke noget med gulds umiddelbare realitet at gøre, altså det har ikke noget at gøre med guld *i sig selv*. Guld er som bekendt endt i diskursen rigdom på grund af dets lange historie med at være blevet brugt som betalingsmiddel. Denne historie hører til den symbolske orden.

Mesterdiskursen

I Lacans mesterdiskurs, som også er den mest udbredte diskurs ifølge Alexandru Cistelean (1951-), er mestersignifianten (S_1), ikke helt overraskende, placeret på agentens plads. Dette gør også at mesterdiskursen udgør diskursen *par excellence* (Cistelean, 2011 s. 119). På adressatens plads er viden (S_2). I praksis betyder dette, at mesteren, som vi ofte kender som den patriarkalske far, retfærdiggør sine regler og bestemmelser med ytringer som “fordi jeg sagde det” (Bjerre, 2015 s. 4). Lacan skriver selv: “*C'est de se croire univoque,*” hvilket kan oversætte direkte til dansk som “det at tro på sig selv utvetydigt” (Cistelean, 2011 s. 119) og det er da også hvad mesteren gør i denne diskurs. Mesteren er altså en der tager for givet, at det han siger er sandt og på samme måde modtages hans ord med antagelsen om, at de ér sande.

“The truth of the master is the other’s subjection; the master addresses the other as knowledge: the other is supposed to know the master’s wishes and to know the way to fulfill them; finally, the product of this relation is the other’s satisfaction, or *jouissance*.” (Cistelecan, 2011 s. 118)

Sandheden i mesterdiskursen er, som Cistelecan bemærker, den Andens (\$) underkastelse. Produktet af denne diskurs er derfor *objet petit á* (a), der her står for den Andens nydelse eller *jouissance*.

Ifølge Lacan er mesterdiskursen illustreret bedst i G.W.F. Hegels (1770-1831) værk “Åndens fænomenologi” (1807); “...it jumps out in Hegel and is quite specially illustrated by him” (Lacan, 1991 s. 12). I det afsnit, der på tysk hedder “Herrschaft und Knechtschaft” men som mere populært omtales som Hegels “herre-træl dialektik”, skriver Hegel blandt andet at herren og trællen indgår i en “symbiotisk” anerkendelse af hinanden, hvilket bringer dem nærmere den objektive sandhed. Således indgår de to i forholdet mellem herre/træl og bevarer anerkendelsen af hinanden (Hegel, 1807/2011 s. 924). Det skal dog tilføjes at forholdet mellem herren og trællen er af en asymmetrisk udformning, og at den anerkendelse der opstår mellem dem, er en der opstår af nødvendighed snarere end spontant. For sin side bliver trællen presset til at anerkende herren og herren opnår ikke det nødvendige niveau af anerkendelse af trællen, da denne ikke er selvstændig.

Ens for mesterdiskursen og Hegels fænomenologi er forestillingen om at begær ikke er rettet mod bestemte genstande eller personer, men snarere mod det at blive begæret. Det er altså dens andens begær, man begærer. Derfor er det også i adressatens interesse at adlyde mesteren, da dette vil lede til dennes nydelse (a). Den store forskel mellem de to teorier er, at hvor nydelsen for Hegel ligger hos herren, ligger den for Lacan hos trællen/patienten.

Mesterdiskursen findes mange steder på internettet ofte i forbindelse med udtalelser af regeringer, politikere eller organisationer der besidder en form for autoritet. Der er dog også mange ganske almindelige mennesker der ytrer påstande og ordrer uden at have den rette rygdækning. Et eksempel på brugen af mesterdiskursen er for eksempel når Talibans talsmand for de internationale medier tweeter at; “...there is urgent need for unfreezing our assets to overcome the harsh poverty situation.” (Shaheen, 2021). Det, at han fremsiger et behov uden at forklare sig nærmere gør, at hans udsagn hører under mesterdiskursen. Vi skal tro på ham alene af den grund at *han* skriver det. På en måde tager Shaheen med sit sproglige greb, hele den vestlige verden som gidsel. Det er givet, at vi ikke har *lyst* til at hjælpe Taliban efter de mange års terror vi kender til fra deres hånd, men på samme tid har vi brug for at redde den Afghanske befolkning fra at lide sultedøden. Det er altså en overraskende penibel

situation Shaheen stiller den vestlige verden i, ved at fremsige et ganske diskret og rationelt ønske. Et andet eksempel er da Donald Trump i januar 2021, ytrede at; "I won this election, by a lot!" (Rattner, 2021). Igen, er dette en udtalelse, det er meningen at vi skal tro på alene af den grund at Trump siger det. Dette er i øvrigt en god illustration af det faktum at mesteren tror på sig selv utvetydigt. Der er intet belæg for hans påstand selvom den er gentaget mange gange, for det viste sig jo netop at han ikke havde vundet valget.

Universitetsdiskursen

Rykker man de fire elementer én gang *mod* uret lander man på Lacans universitetsdiskurs (Evans, 1996 s. 45). I universitetsdiskursen er det viden (S_2) der indtager agentens plads og *objet petit á* (a) overtager adressatens plads. Modsat mesterdiskursen hvor viden er afhængig af mesteren, hviler viden, i universitetsdiskursen, i sig selv. Viden er ikke en entitet der kræver ejerskab og på denne måde er mennesker blot værktøjer igennem hvilke viden distribueres.

"The university discourse is a response to the master's discourse in this sense: It does not accept knowledge on the basis of authoritarian acts of enunciation. Knowledge does not depend on masters; instead, it speaks for itself." (Bjerre, 2015 s. 5)

Universitetsdiskursen var som udgangspunkt Lacans forsøg på at beskrive de studerendes intenderede opgør med mesterens rolle på universitetet, som de mente var allestedsnærværende og hvor de mente at professoren som resultat havde tilegnet sig et 'ejerskab' over viden.

Det skal dog nævnes, at autoriteten ikke er helt væk i universitetsdiskursen. Mesteren har taget plads som en skjult sandhed (S_1), der gemmer sig lige under overfladen, hvor den oftest forbliver undertrykt og ukendt (Bjerre, 2015 s. 6). På denne måde, kommer universitetsdiskursen til at ligne; "...a disavowed power structure that prevails in the name of something else, e.g. history, the people, knowledge." (Bjerre, 2015 s. 2) Det diskursen i realiteten kommer til at generere gang på gang, er subjektets underkastelse (\$) af den usynlige mester.

Universitetsdiskursen er knap så udbredt som mesterdiskursen og den hysteriske diskurs på de sociale medier. Universitetsdiskursen gør sig formentlig ikke så godt på internettet som de andre to, da den ofte er for klinisk og uengagerende. Desuden er akademiske udtalelser og beregninger ofte for lange i forhold til den kortform af udsagn der blandt andet er så populære på Twitter. Universitetsdiskursen findes oftest i videnskabelige artikler eller hjemmesider, opslagsværker, visse nyheder eller i diverse opslag skrevet af eksperter.

Et eksempel på en hjemmeside hvor indholdet, næsten udelukkende hører under universitetsdiskursen er “Stanford Encyclopedia of Philosophy”, som i øvrigt er blevet brugt flere gange i udformningen af denne opgave. På hjemmesiden skriver Edward N. Zalta fra Stanford University: “The Stanford Encyclopedia of Philosophy organizes scholars from around the world in philosophy and related disciplines to create and maintain an up-to-date reference work.” (Zalta, 2021). Dette citat hører under universitetsdiskursen fordi skribenten har sin titel og hjemmesidens indhold som rygdækning på, at det han siger er sandt og ikke mindst fordi det er en hjemmeside der hører under et bestemt universitet, nemlig Stanford.

Den hysteriske diskurs

Hvis vi med udgangspunkt i mesterdiskursen rykker de fire elementer én gang *med* uret lander vi på den hysteriske diskurs. I den hysteriske diskurs finder vi det splittede subjekt (\$) på agentens plads. På adressatens plads er mestersignifianten (S_1) placeret og i praksis betyder dette, at det splittede subjekt appellerer til mesteren.

“What the hysterical wants is a master. It is absolutely clear. It is so clear that we should raise the question whether it is not from there that the invention of the master started.” (Schmidt, 1991 s. 207)

Det, subjektet appellerer til mesteren om, er altså at få ham til at indtage rollen som en mester. *Objet petit á* (a) indtager pladsen som sandhed og viden (S_2), pladsen som produktet. Dette betyder at subjektet ønsker en mester der kan vise ham sandheden og derigennem præsentere ham med viden (Cistelecan, 2011 s. 122). Det er interessant at mesteren ikke selv har plads som produktet, når det er hvad det hysteriske subjekt ønsker sig, men det skyldes, ifølge Lacan, at subjektet er splittet og har behov for viden om sin egen plads i forhold til mesteren. Denne viden er derfor produktet.

Den hysteriske diskurs er måske den diskurs der har mest præsens på internettet, og den sammen med mesterdiskursen, vil formentlig fylde mest i den kommende analyse. Denne type af opslag eller udsagn er ikke rettet mod noget bestemt, men med henblik på at drage mesterens øjne. Det er en form for identitetsdannelse, hvor individet ved at få sparring, opdager sin egen plads i samfundet.

Den analytiske diskurs

Rykker vi for sidste gang de fire elementer én gang *med* uret når vi den sidste diskurs, nemlig den analytiske. I den analytiske diskurs har vi *objet petit á* (a) på agentens plads og subjektet (\$) på adressatens plads. Den analytiske diskurs adskiller sig fra de andre tre ved at være den

eneste lydløse diskurs. Det er også en diskurstype der typisk opstår i et specifikt rum, nemlig i psykoanalytikerens samtaleværelse. Således symboliserer *objet petit á* (a), patientens nydelse og subjektet (\$), analytikerens artikulation af patientens nydelse. Det er kendetegnende for denne diskurs, at analytikereren stort set ikke taler, men lader patienten udtrykke sine symptomer uforstyrret.

“The aim of analysis is to make the subject speak and ultimately (ideally) to produce someone, who can master him- or herself and speak for him- or herself.” (Bjerre, 2015 s. 12).

Viden (S_2) indtager sandhedens plads og symboliserer specifikt den viden der opererer lydløst i samtalen, hvor mesteren (S_1) tager produktets plads. Målet med den analytiske diskurs er derfor, at producere viden samt at skabe en symbolsk mester, der kan lede subjektet i den rigtige retning.

Umiddelbart ville jeg påstå at den analytiske diskurs slet ikke forefindes på internettet, da det specifikke rum, der kræves for at fremstille denne lydløse diskurs, ikke kan eksistere i et virtuelt rum. Når jeg tøver med at afvise dens eksistens på nettet totalt, er det fordi at rummet indenfor Lacans definition muligvis *kan* gengives virtuelt. Dette spørgsmål vil jeg se nærmere på i kommende afsnit om selvmordsgruppen.

Analyse af cases ud fra Lacans diskursteori

I det følgende afsnit vil jeg forsøge at applicere Lacans diskursteori, der er redegjort for i det ovenstående, på de tre cases. Dette gør jeg for at opnå indsigt i tilstedeværelsen af patologisk adfærd som resultat af de sociale mediers indvirkning på subjektet.

Incels

Mesterdiskursen er formentlig den mest udbredte diskurs i den interne kommunikation hos incels. I incelbevægelsen kommunikerer medlemmerne primært med noget der minder om ‘krigspropaganda’, en kommunikationsform, der bruges til at fremme en specifik dagsorden ved at påvirke bestemte individer. Det sker ofte i denne kommunikationsform at fakta præsenteres selektivt til at understøtte et bestemt synspunkt. Krigspropaganda er derfor den kommunikationsform der bruges, når en bestemt krigshandling skal berettiges.

I relation til incels går deres ‘krigspropaganda’ ud på at berettige deres handlinger ud fra deres diktum, at mænd har *ret til sex*. Kendetegnende for krigspropaganda er, at det hører

under mesterdiskursen. Dette er tilfældet fordi, som nævnt ovenfor, fakta præsenteres selektivt, eller ignoreres direkte af taleren, der derfor kan vælge det synspunkt der understøtter hans mål bedst i en given situation, uden at bekymre sig om sandhedsværdien. Berettigelsen for krigshandlinger er ofte baseret på autoritet snarere end på logik og argumentation. Dette betyder altså at selve ideologien blandt incels, hviler på en antagelse der ikke besidder skyggen af evidens, men som dens følgere tror på til fulde. For eksempel skriver en incel:

“...they all deserve to be raped; it’s literally what cunts were born for; to have their skulls bashed in and be raped; that’s what cavemen did; it’s what they were made for.”
(u/throwmeeawayyyyy, 2021)

Dette citat hører under mesterdiskursen fordi skribenten (S₁) tydeligt udtrykker en opfordring til andre mænd (S₂) om at de “endelig skal voldtage kvinder fordi de fortjener det.” De andre mænd adlyder (S), og opnår på denne måde en vis nydelse (a). Ud over det absurde i at argumentere ud fra hvad ‘hulemænd’ gjorde for 10.000-50.000 år siden, baserer han også sit udsagn på det faktum at ‘kvinder lyver.’ Dette leder imidlertid til en logisk fejlslutning, da han ikke har noget at basere *sit nye* udsagn på. At kvinder lyver er måske noget han er nået frem til af egen erfaring, men dette leder til en logisk fejlslutning. Hvis dette er tilfældet kan han, i så fald, kun sige noget om at *visse kvinder lyver sommetider*, og dette er i realiteten ikke noget stærkt argument. Dermed forventes læseren at stole blindt på at kvinder fortjener at blive voldtaget, alene af den grund, at han skriver det.

Når jeg oversætter ordet ‘deserve’ til ‘fortjener’ går der en smule tabt. Hvor det engelske udtryk ‘deserve’ kan referere til både belønning og straf som resultat af ens handlinger, refererer ordet ‘fortjeneste’ til den avance man indtjener på salget af en vare eller tjeneste, altså udelukkende til belønning. Her menes ‘deserve’ som en straf som resultatet af at ‘kvinder lyver’.

Inden for incelbevægelsen er der også opstået et væld af nye ‘begreber,’ som umiddelbart kun giver mening inden for deres eget lukkede fællesskab. Således er der opstået en ny mening med navne som “Stacy” og “Chad.” “Stacy” er det term der bruges til at beskrive en uopnåelig kvinde, der er tillagt en række attraktive træk, hvor “Chads” refererer til de, meget få populære mænd, der får alle kvinderne. Fællesbetegnelsen for “Chads & Stacies” er “normies” (Kelly, DiBranco & DeCook, 2021 s. 14). Dette retoriske indgreb gør, at man opstiller en usynlig barriere mellem “os” på den ene side og “dem” på den anden. Med “normies” på den ene side og incels på den anden. Det, at give hele grupper af subjekter en fællesbetegnelse, betyder i realiteten at du fratager dem deres identitet og i stedet reducerer

dem til én entitet. Det betyder samtidig at man kan pådutte flere individer de samme kvaliteter. Dette er for eksempel hvad der skete under 2. Verdenskrig, hvor jøder kollektivt blev tildelt træk som grådighed, nærighed, grimhed og generelt set blev bestialiseret. Det samme var tilfældet i over 100 år i USA hvor den sorte del af befolkningen led under mange af de samme etiketter som jøderne.

I dette tilfælde gør reduktionen sådan, at incels kan føle sig berettigede i at tro, at alle kvinder lyver, er utro, eller vil afvise dem. Det gør det også nemmere for incels at hade alle kvinder, hvis de kan overbevise sig selv om at de 'bare' er Stacies. Det at tænke i 'os' og 'dem' er, ligesom de selektivt understøttede synspunkter, et typisk greb indenfor krigspropaganda. Det, at bruge disse navne som et dehumaniserende greb hører under mesterdiskursen og fungerer, ligesom de selektive synspunkter, ved at retfærdiggøre krigsførelsen mod fjenden, der i dette tilfælde er de såkaldte 'normies'.

Universitetsdiskursen er ikke, så vidt jeg har kunnet se, til stede i den interne diskurs hos incelsbevægelsen, selvom flere har forsøgt at pakke deres påstande og argumenter ind i falske belæg. Disse påstande vil i så fald, høre under mesterdiskursen. Den hysteriske diskurs derimod har gjort et stort indtog i incelretorikken. Ifølge sociolog, Joshua Roose er det blevet tid til at ændre på, hvordan vi taler om køn og især kvinder. Det er i Rooses optik, "stærke normative anti-kvinde holdninger i samfundet" der stammer fra internettet, som resulterer i det negative sprogbrug omkring kvinder (Sugg-Kelsey & Zajac, 2021). Dette negative sprogbrug eller anti-kvinde retorikken, hører oftest under den hysteriske diskurs.

"Sorry, not sorry, not going to care about 9/11 because I grew up being rejected by every single female I ever tried dating. The constant mockery, the shame, the hushed laughing and whispers. Hearing E-girls call me an incel was my own "9/11" for the last 20 years." (Jamespilled, 2021)

Dette er et eksempel på at den hysteriske diskurs er blevet brugt til at udtrykke anti-kvinde holdninger. Her er det tilfældet at subjektet eller brugeren "Jamespilled" (\$), udtrykker et behov til den store anden (S₁), det kan for eksempel være et råb om hjælp. Den skjulte sandhed er her den nydelse der er i at blive hørt (a) og i sidste ende, er det subjektets håb, at mesteren indtager pladsen som en mester, der hjælper ham (S₂).

Sammenkoblingen af to totalt usammenhængende omstændigheder, nemlig 9/11 og denne incels oplevelse af at være blevet afvist af kvinder, gør det uendelig svært at få øje på *hvorfor* dette opslag er skrevet, hvis ikke det blot er for at få opmærksomhed. Det er også meget sandsynligt at skribenten igennem sit opslag har håbet på at blive klogere på sig selv eller at det har været et 'råb om hjælp'. Denne form for udsagn minder på mig om Lacans begreb

‘acting out’, hvor man lader gamle minder vende tilbage i form af handlinger eller i dette tilfælde en udtalelse. I dette tilfælde tager subjektet derfor et meget voldsomt udsagn i brug, i håbet om at blive mødt med enten sympati eller hjælp. Det er først i artikulationen af sin problemstilling at denne mand får afløb for sin oplevelse af, at være blevet afvist.

Challenges

I det følgende afsnit vil fokus være lidt anderledes end i det ovenstående. Hvor diskursanalysen af incelgruppen primært har fokuseret på den interne diskurs blandt incels, vil den kommende analyse snarere fokusere på den metadiskurs der omringer de såkaldte internet-challenges. Dette er tilfældet fordi det har vist sig at være næsten umuligt at få adgang til de konkrete opslag og kommentarer, der mest åbenlyst har ført til selvskade og mistrivsel blandt unge. Det virker imidlertid også konstruktivt, at se på hvordan der på de sociale medier tales *om* de såkaldte challenges, blandt andet af forældre til dem, der er kommet til skade, ved at deltage i dem.

For at forklare *hvorfor* unge mennesker forsøger sig med disse internet-udfordringer, skriver terapeut Hollye Grayson: “It’s a cool factor [...] Look how many hits, how many people are looking at that cool thing he did.” (Davidson, 2012). Dette citat slår mig også som et eksempel på mesterdiskursen på trods af at Grayson er en ekspert på området, hvilket normalt ville betyde at udsagnet hørte under universitetsdiskursen. Dette er imidlertid ikke tilfældet, fordi at hun, som jeg læser det, ikke baserer sin udtalelse på nogen bestemt empiri, men blot udtrykker en personlig holdning og baserer det på hendes titel som ‘ekspert’. Det er bestemt sandsynligt at en ‘cool factor’ eller anerkendelse, som det formentlig kan oversættes til, er en *del* af grunden til at de unge prøver at gennemføre udfordringerne, men alene ud fra Graysons udtalelse, kan vi ikke verificere denne påstand. Som modpol til Graysons mesterdiskursive udtalelse er the American Burn Associations definition af problemet med den såkaldte salt and ice challenge:

“When salt is added to ice, it lowers the melting point of the ice. This occurs due to an attraction between the water molecules and the salt causing them to mix” (Breakey, Crowley & Alrawi, 2015)

Det er derfor, at isen når så lave temperaturer, at huden kan blive nekrotisk. Dette udsagn hører uden tvivl under universitetsdiskursen fordi dens belæg er videnskabeligt bevist. I dette citat taler viden (S₂) for sig selv (a), på trods af, at der stadig er en ‘skjult’ mester (S₁), der

gang på gang genererer subjektets underkastelse (\$). For eksempel er disse eksperter nødt til at holde sig til den videnskabelige metode, *fordi* den usynlige mester kræver det.

Selvom det her er påvist, at universitetsdiskursen har været til stede i kommunikationen omkring diverse challenges, har det været i mindre grad og desværre oftest som reaktion på at det allerede *er* gået galt. Dette er et meget stort problem fordi de unge hurtigt kan overbevises af udsagn der hører under mesterdiskursen om, at der 'ikke er noget farligt ved at tage bare 10-15 Benadryl' eller ved at kvæle sig selv 'i kun 14 sekunder', selv uden evidens etc. Så vidt som jeg har kunne nå frem til, er den hysteriske diskurs den mest udbredte i diskursen omkring diverse internet-challenges. Både udsagn der tilskynder folk at prøve disse challenges og udsagn efterfølgende, hører ofte under denne diskurs. Et eksempel på at den hysteriske diskurs har været brugt, er en udtalelse fra faren til den afdøde Joshua Haileyesus, der forsøgte sig med den farlige blackout-challenge. Han har brugt medierne til at udtrykke sine sorg og advarer i øvrigt andre unge imod at forsøge sig med udfordringen.

“The fact that he is exposed to ideas like these is just crazy. I don't know why people would do such a thing. I don't know why people would post those things. Maybe they are looking at it as a game. Maybe they are looking at it as a prank. This is not a joke, this is not a game to play ...” (Kilander, 2021).

Den hysteriske diskurs bruges altså til at udtrykke mandens sorg over at miste sin søn samt for at forsøge at finde en mening med begivenhederne. På agentens plads er der i ordets reneste forstand, et splittet subjekt (\$) der leder efter sandhed og viden. Det splittede subjekt, faren, adresserer den Anden (S₁) med det formål at få ham til at agere som en mester (a) der kan hjælpe med at finde mening i hans tab (S₂). Man kan måske endda sige, at han har brug for at genfinde sin plads i verden, efter tabet af sin søn. Selvom udtalelsen ved første øjekast lader til at høre under den hysteriske diskurs, er det dog muligt at argumentere for at udtalelsen eller dele af udtalelsen hører under mesterdiskursen. Især sætningen “...This is not a joke, this is not a game to play,” ligner i højere grad mesterdiskursen. Udtalelsen er i bydeform, hvilket antyder at taleren, med autoritet forsøger at påvirke lytteren/læseren til ikke at forsøge sig med udfordringen.

Selvmondsgruppen

I det lukkede netværk på Instagram er både mesterdiskursen og den hysteriske diskurs blevet brugt meget. Et eksempel på brugen af mesterdiskursen i netværket er, når et medlem af gruppen, Rikke Jørgensen siger om gruppens “tavshedspligt”, at det “...er noget man har en

fælles enighed om, at der er, at man simpelthen ikke fortæller til folk udenfor netværket hvad man deler.” (Nansen & Høj, 2020 [09:00]). På mange af gruppens profiler står der “tavshedspligt” i biografien, hvilket er en måde at udtrykke, at profilens opslag er hemmelige. Denne simple manøvre hører under mesterdiskursen fordi den udtrykker noget, der skal ses som en ordre. Det kan ikke ses som værende blot et forslag, fordi i gruppen er der en forståelse for, at deler man noget uden samtykke, er der en udpræget risiko for at man bliver smidt ud af netværket. Dette er formentlig en trussel, der er meget effektiv til at generere indordning, da mange af pigerne er kommet ind i gruppen, i håbet om at finde fællesskab og forståelse.

En af de piger er Maria Kuntz. På et tidspunkt drak Kuntz en ætsende væske som et greb til selvskade, hvorefter hun lagde et billede op fra sin hospitalsseng med teksten:

“Jeg gør seriøst ALDRIG det her igen, har aldrig oplevet så meget smerte, kunne/kan bare mærke at hele min mund, mit spiserør og min hals bare ætse op!” (Nansen & Høj, 2020 [16:35]).

Nogen tid efter dette opslag fortæller Kuntz at hun “...opdagede [...] at der var flere der var begyndt at gøre det samme” (Nansen & Høj, 2020 [16:39]). Denne adfærd minder i høj grad om Freuds teori om det unære træk eller *trait unaire*. Når subjektet udtrykker sin identifikation med andre, gør de det indimellem ved at udvikle et symptom, der er identisk med det symptom som den person subjektet identificerer sig med, lider af: “the identification is a partial and extremely limited one and only borrows a single trait from the person who is its object.” (Evans, 1996 s. 81). I denne her situation, kan man derfor sige at pigerne har efterlignet Kuntz’ ene specifikke træk, der var hendes selvskade og dermed ignoreret de træk der kunne have peget dem i en anden retning, for eksempel Kuntz’ opfordring til *ikke* at gøre det samme som hun selv.

Hvis man tager i betragtning at der i gruppen var et hierarki der favoriserede de sygeste medlemmer, kan man godt se ovenstående som en del af mesterdiskursen, fordi Kuntz i forlængelse af sin særlige status som ‘ekstra syg’ pludselig havde en autoritet som hun ikke var bevidst om. På denne måde kan hendes udsagn, der var ment som et afskrækkende middel, være blevet opfattet som noget at stræbe efter i stedet, fordi man på den måde selv ville kunne få del i sympatien og opmærksomheden der nu omgav Kuntz. Ud fra dette synspunkt agerede Kuntz (S₁) som en mester, der adresserede de andre medlemmer (S₂) for at få dem til at gøre som hun siger (\$), men her stopper ligheden, fordi de andre medlemmer gjorde jo netop det *modsatte* af hvad hun sagde. Udsagnet kan dog hverken høre under universitetsdiskursen eller den analytiske diskurs, men kan det så høre under den hysteriske

diskurs? I så fald skulle Kuntz (\$) have ageret som et subjekt der adresserer den Anden (S₁) i håbet om, at få hjælp fra dennes side (a). Dette ville i så fald have ledt til viden (S₂).

Det er svært helt at afgøre hvilken diskurs dette citat tilhører, men ud fra Freuds teori om det unære træk, læner jeg mig mest mod mesterdiskursen, da Kuntz, på trods af manglende intentioner, formåede at igangsætte en vis aktivitet. Man kan derfor sige, at det var en mesterdiskurs som hun ikke selv kunne styre. Hendes intention var at advare imod noget (som en mester), som hun derfor, uforvarende kom til at anbefale i stedet. Dette peger, interessant nok på, at mesterens egne intentioner som sådan, ikke nødvendigvis er relevante for mesterdiskursen.

Universitetsdiskursen har ikke været brugt i gruppens interne kommunikation. Dette skyldes sandsynligvis at omdrejningspunktet for den interne kommunikation har været emner der fordrer et vist niveau af følelsesmæssig involvering, der ikke er plads til i universitetsdiskursen, der jo netop er baseret på objektivitet.

Den hysteriske diskurs er den mest udbredte diskurs inden for netværket. For eksempel når gruppemedlem Rikke Jørgensen siger at; "folk er rigtig søde til at tage imod en derinde, der er folk der bakker en op, og virkelig tror på en, og sådan hvis man har det dårligt" (Nansen & Høj, 2020 [08:35]), så hører denne kommentar under den hysteriske diskurs. Denne kommentar hører under den hysteriske diskurs fordi den lader til at være rettet (u)bevidst mod en 'mester' (S₁), for at finde ud af om man i dennes øjne gør det rette når man selvskader eller begår selvmord (S₂). Kommentaren påviser i øvrigt at netværket i høj grad kommunikerer under den hysteriske diskurs, hvor de hele tiden stræber efter bekræftelse fra den Anden.

Den afdøde pige, Maja Luna som DRs dokumentar primært handler om, havde skrevet på sin Instagram-profil:

"...undskyld... havde et selvmordsforsøg. Det var rigtig tæt på igen. Tror jeg fortrød sekundet inden jeg mistede bevidstheden og hang mig selv. Personalet ved ikke noget. Jeg er bare så ked af det." (Nansen & Høj, 2020 [12:46]).

Dette udsagn er hverken brugt for at udstede en ordre eller for at udtrykke objektiv viden, det er derimod brugt for at generere sympati og bekræftelse, præcis som det ofte er tilfældet i den hysteriske diskurs. Man kan godt få fornemmelsen med mange af de kommentarer og opslag der ligger på gruppens side, at medlemmerne i virkeligheden leder efter en mester der er villig til at tage beslutningen for dem, om de skal leve eller dø. For eksempel er ovenstående citat i sin enkelthed et udtryk for at subjektet, Maja, følte sig tvivlrådig omkring sin livssituation. Det handler måske om at døden på én gang, for Maja, blev oplevet som noget

uhyggeligt og mørkt, men på samme tid blev oplevet som den eneste måde at føle sig tilpas eller afbalanceret på, præcis som Freud fortæller os om dødsdriften.

Hun udtrykker den samme længsel efter 'en smertefri tilstand', når hun lægger et billede op af en galge med skriften: "Den er så smuk... Jeg vil ikke vente mere." (Nansen & Høj, 2020 [00:15]). Ligeledes har hun lagt et billede op af nogle togskiner med den simple sætning: "Så fristende..." (Nansen & Høj, 2020 [00:56]). Især det andet af disse citater tydeliggør Majas behov for en mester, der kan fortælle hende, at det er i orden at give slip. Det er ikke sikkert at Maja, som sådan, havde et behov for at få beslutningen taget for hende, men at hun snarere havde et behov for, at få bekræftelse i at hendes beslutning var legitim. Begge fortolkninger virker trolige.

I redegørelsen for Lacans diskursteori, har jeg skrevet at jeg tøver med at afvise eksistensen af den analytiske diskurs på nettet. Dette har jeg primært gjort på grund af et udsagn fra et af Instagramgruppens medlemmer. I dokumentaren hører vi Rikke Jørgensen sammenligne deres netværk med en slags gruppeterapi (Nansen & Høj, 2020 [07:47]). Det er derfor oplagt at fundere over hvorvidt internettet eller Instagram specifikt kan overtage og udføre den stiltiende rolle der er behov for i den analytiske diskurs.

Lacan har defineret denne sidste diskurs som en der er situationsafhængig eller i det mindste afhængig af et bestemt rum. Dette rum er psykoanalytikerens klinik. Det skal dog indrømmes, at eftersom Lacan døde i 1981 nåede han ikke at opleve internettet der først kom til verden i 1983. Det er derfor muligt at Lacan ville have inkluderet et rent virtuelt rum som et sted hvor man kunne generere analytisk diskurs hvis han havde levet længe nok. Målet med den analytiske diskurs er jo netop at få analysanden til at tale og i sidste ende producere en symbolsk mester der kan lede analysanden. Dette kan man i princippet godt gøre uden at møde sin analytiker ansigt til ansigt. Den store forskel på at mødes i hhv. en psykoanalytisk klinik og i et virtuelt rum er jo netop det virtuelle aspekt, der gør, at fysisk kontakt og nærvær skæres fra den sociale interaktion, to aspekter, som Lacan i forvejen forsøger at sortere fra den analytiske diskurs, hvis formål er rent klinisk. Spørgsmålet om det virtuelle vil jeg komme meget mere ind på i diskussionen. Indtil videre vil jeg blot konstatere, at selvom den analytiske diskurs er sjælden på de sociale medier, er den ikke fraværende. Det, den kræver, er i sin enkelthed to samtalepartnere, hvoraf den ene, analytikeren, forholder sig passivt lyttende. Dette kan også forklare hvorfor diskursen er så sjælden på de sociale medier, hvor 'samtalepartnere' oftest kommunikerer på lige fod. Måske er det tætteste vi kan komme på Lacans klinik i det virtuelle faktisk de såkaldte 'vlogs' eller 'video blogs', hvor "analysanden" taler sig frem til forskellige konstateringer, uden verbal respons fra den

Anden. Det er ofte hænt i lukkede chatrum og internetgrupper, at visse personer har overdynt sine værdifællesskaber med personlige problemer af sensitiv karakter. Denne kommunikationsform bliver dog sjældent mødt med den eftersøgte empati eller det niveau af aktiv lytning man kan have behov for som analysand.

Redegørelse for Honneths anerkendelsesteori og ringeagt

Det er min opfattelse at anerkendelse spiller en vigtig rolle i hvorfor så mange unge mennesker gør brug af de sociale medier. Derfor virker det nærliggende at undersøge begrebet anerkendelse, for at afdække eksistensen af patologisk adfærd blandt unge som resultat af deres færden online. Det vil jeg forsøge at gøre ved at holde Honneths anerkendelsesteori op mod de tre cases.

Anerkendelse er netop det begreb Axel Honneth (1949-) har forsøgt at undersøge i sit værk "Kampf um Anerkennung" (1992), hvilket udgør udgangspunktet for følgende undersøgelse. Som titlen indikerer, handler værket om, hvordan subjekter kæmper for at opnå anerkendelse i kraft af deres intersubjektive relationer (Honneth, 2006 s. 127). For at undersøge dette, tager han udgangspunkt i George Herbert Meads (1863-1931) socialpsykologi og Hegels herre/træl dialektik, der går ud på at herren og trællen indgår i en 'kamp til døden', der ender med at de bliver gensidigt afhængige af hinandens anerkendelse. Honneth tager især udgangspunkt i Hegels præmis om, at menneskets praktiske identitetsdannelse er forudsat af, at subjektet oplever denne intersubjektive anerkendelse. Honneth tilslutter sig desuden Meads og Hegels konklusion, at subjektet har behov for anerkendelse indenfor tre forskellige stadier eller sfærer (Honneth, 2006 s. 127). Hvis subjektet ikke bliver mødt med anerkendelse inden for en af disse sfærer kan det have store konsekvenser både for subjektet og for samfundet.

På de næste sider vil jeg komme ind på hvordan de forskellige anerkendelsesformer ser ud i praksis, samt nogle tanker om, hvordan de sociale medier har påvirket de forskellige sfærer og anerkendelsestyper. Bagefter vil jeg komme ind på hvad der sker, hvis man ikke bliver mødt med anerkendelse inden for en af de tre sfærer.

Anerkendelse

Den første sfære for anerkendelse er den Honneth kalder for primærrelationerne, hvilket han definerer således;

“Med kærlighedsforhold skal således forstås alle primærrelationer, der består af stærke, følelsesmæssige bånd mellem få personer, således som vi finder det i erotiske parforhold, venskaber og i forholdet mellem forældre og børn” (Honneth, 2006 s. 130).

Den anerkendelesmåde der kendetegner primærrelationerne er følelsesmæssig opmærksomhed, der tager form som for eksempel kærlighed og omsorg. Hegel beskriver denne relation som det “at være sig selv i en fremmed,” hvilket Honneth ser som en del af årsagen til, at denne relation også hviler på en prekær balance mellem selvstændighed og afhængighed (Honneth, 2006 s. 131). Denne balance består i at barnet på en gang er afhængigt af moderen og på samme tid har brug for at løsrive sig, for at blive til en selvstændig entitet. Det er netop gennem anerkendelse i primærrelationerne og den efterfølgende løsrivelse at subjektet opnår denne følelse af selvtillid.

Denne konklusion baserer sig på den såkaldte objektrelationsteori der udsprang af Freuds psykoanalyse. “Freud defined the object as that in which and through which the drive attains its aim.” (Evans, 1996 s. 123). Det er ifølge Freud først med moderens bryst, at jeget stiller sig overfor et objekt, som værende noget adskilt fra det selv. Objektrelationsteorien er blevet analyseret mange gange i årenes løb. Honneth har taget fat i nogle af disse analyser i sit værk. For eksempel har han set på René Spitz, (1887-1974) der mente at manglende omsorg fra moderens side kan medføre forstyrrelser i et spædbarns adfærd.

Han har også kastet et grundigt blik på Donald Winnicotts (1896-1971) teori, at mor og barn fungerer i en slags symbiose, hvor de, ifølge Winnicott, er afhængige af hinanden. I løsrivnings-processen vil barnet, ifølge Winnicott udøve vold mod moderen i et forsøg på, at teste hvorvidt hun er pålidelig. Ved også at se på Jessica Benjamins (1946-) teori vedrørende kærlighedsforholdets patologi, når Honneth frem til, at hvis et individ bevæger sig mod enten den ene eller den anden pol af den anerkendelsesmæssige balance, dvs. mod jeg-centrering eller symbiose, vil dette lede til enten masochisme eller sadisme (Honneth, 2006 s. 144).

Den anerkendelse subjektet har behov for inden for retsforholdet er det, at blive kognitivt respekteret som et individ, der har rettigheder og pligter på lige fod med andre mennesker. Vi kan kun ifølge Hegel;

“...Forstå os selv som bærer af rettigheder hvis vi ved, hvilke normative forpligtelser vi har over for de andre. Når vi anerkender andre medlemmer af fællesskabet som bærer af rettigheder kan vi forstå os selv som retspersoner der kan være sikre på at vores krav bliver socialt opfyldt” (Honneth, 2006 s. 147).

Retsforholdet baserer sig derfor på en gensidig anerkendelse mellem både subjekt og stat, og subjekt og subjekt imellem. For Hegel optjener man, så at sige, retten til anerkendelse, ved at adlyde loven, hvorimod Mead mener at individer respekterer hinanden som retssubjekter, fordi begge parter "...kender til de sociale normer der ligger til grund for den legitime fordeling af rettigheder og pligter i deres samfund" (Honneth, 2006 s. 148). Det, at have de samme rettigheder som andre, giver individet en følelse af selvrespekt, netop fordi denne anerkendelse kan observeres offentligt: Det er igennem den anden, at følelsen af selvrespekt kan eksistere.

Den retslige sfære handler dog ikke blot om at have rettigheder og pligter, men også om at have de samme *muligheder* som andre. Honneth beskriver disse muligheder som værende "den nødvendige sociale levestandard" (Honneth, 2006 s. 158). Et individ der lever i fattigdom kan derfor ikke siges at opleve retslig anerkendelse, fordi pågældende individ ikke har samme mulighed for, at brødføde sin familie som bankdirektøren har.

På internettet har der i mange år slet ikke været retsforhold. Det har reelt set fungeret som Thomas Hobbes' (1588-1679) naturtilstand, hvor alle er i kamp mod alle og de stærkeste vinder (Hobbes, 1651/2011 s. 535). Denne tendens er langsomt ved at vende med fremkomsten af lovgivning i forskellige lande. I Danmark er der allerede lovgivning om en række emner: chikane, trusler, blufærdighed, ophavsret og æreskrænkelser og med persondataloven GDPR i EU fra 2016 er der sket meget på området (Intersoft Consulting, 2018). Problemet er bare at alle *ikke* er lige for loven, fordi loven er forskellig fra land til land. I øvrigt er der også det problem, at de fleste internetbrugere, slet ikke er klar over hvilke rettigheder de har online. Terms and conditions, cookies etc. trykkes blot væk, uden at brugeren læser betingelserne. I denne kontekst kan man godt fundere lidt over, om man ikke, som bruger af internettet, har en forpligtelse til at kende til sine egne og andres rettigheder i denne kontekst. Retsforholdet er jo både ifølge Hegel og Mead betinget af at subjektet kender til hhv. lov og ret.

Den tredje anerkendelsesform omhandler anerkendelse indenfor værdifællesskaber hvori subjekterne har en 'intersubjektiv delt værdihorisont.'

"Jeg'et og den anden kan kun værdsætte hinanden som individuerede personer under forudsætning af, at de begge orienterer sig efter sådanne værdier og målsætninger, der over for begge kan markere, hvilken betydning deres personlige egenskaber har for den andens liv." (Honneth, 2006 s. 163)

Denne anerkendelsestype er altså en type af gensidig, social anerkendelse hvori man bliver værdsat for de ting der gør én unik og separat fra andre individer, og hvor man erhverver sig

prestige ved at opnå fælles målsætninger. Ifølge Honneth, angiver begrebet *prestige*, i hvilken grad subjektet oplever social værdsættelse i kraft af sine personlige evner og præstationer.

Honneth mener at værdifællesskabet har rykket sig fra at handle om social ære til at handle om social prestige og dette skyldes, at man ikke længere opfatter værdihierarkiet i et samfund som værende objektivt. I moderne tid er den 'almene værdihorisont' delt mellem værdihierarkiet og selvrealisering, hvilket vil sige, at individet har indflydelse på, hvilke normer der er bærende i et samfund. Dette betyder også at der opstår en permanent kulturel kamp:

“Jo mere markant en social bevægelse formår at gøre opmærksom på sine kollektive egenskaber og muligheders oversete betydning, desto større er dens chance for at fremhæve sine medlemmers sociale værdi, eller netop deres anseelse” (Honneth, 2006 s. 170).

Dette betyder netop, at for at vinde den kulturelle kamp, handler det om at fremhæve sin egen værdi. Honneth pointerer i denne forbindelse, at hvor der i Hegels værker tales om stænder og gruppestolthed, så kan man, i dag, føre gruppens positive præstationer tilbage til sig selv. I et *solidarisk* værdifællesskab formår individerne på “symmetrisk” vis at værdsætte hinandens bidrag til samfundet og alle får lov til at føle sig værdifulde (Honneth, 2006 s. 173). Værdifællesskaber er derfor med til at udvikle subjektets selvværd eller selvværdsættelse, som Honneth kalder det.

Man kan måske godt argumentere for at gruppestoltheden igen er blevet vigtig, især online, hvor den kulturelle kamp er så intens. Specielt med grupper som Incelbevægelsen, hvor subjekterne identificerer sig med gruppen, er gruppestoltheden meget væsentlig. Mange af de unge mænd der tilslutter sig gruppen gør det desuden fordi, de føler sig afviste eller ensomme, og dette vil sandsynligvis blot forstærke deres følelse af gruppestolthed.

Internettet er generelt set en guldmine til at finde, oprette og vedligeholde værdifællesskaber. Der findes grupper for alt på internettet lige fra cajun-madlavning, tango-dans, filosoffer på Aalborg Universitet, osv. Med internettets funktion som “en global informationslandsby” (Žižek, 2009 s. 54), hvor viden, tanker og idéer spredes med en hastighed uden fortilfælde, rejser der sig et spørgsmål om, hvorvidt den sociale værdsættelse ikke må siges at være “kulturelt variabel.” Mange af de konflikter der opleves på nettet stammer fra forskellige kulturer, der ser forskelligt på tingene, for eksempel da Jyllands-Posten i 2005 udgav en række billeder af profeten Muhammed (Žižek, 2009 s. 54), hvilket ledte til ramaskrig og afbrænding af Dannebrog i en række muslimske lande. Da de sociale medier og internettet netop udgør en “global informationslandsby” i Žižeks forstand, vil der være en lang række af

grupper, kulturer og subkulturer der kæmper for at fremhæve egen værdi, hvilket uundgåeligt leder til konflikter.

Ringeagt

Honneths begreb "ringeagt" bruges til at illustrere, hvad der sker når subjektet ikke bliver mødt med anerkendelse inden for en af de tre sfærer (Honneth, 2006 s. 175). Ringeagt refererer til en uretmæssig adfærd der krænker individets intersubjektivt opnåede, positive forståelse af sig selv. Forskellen på de tre ringeagtsformer kan måles ud fra, i hvilken grad de kan svække et subjekts praktiske selvforhold, ved ikke at anerkende visse krav på identitet (Honneth, 2006 s. 176).

Den type af ringeagt der relaterer sig til primærrelationerne er af en type der "... gør varig skade på ens gennem kærligheden etablerede tillid til, at man autonomt kan styre sin egen krop" (Honneth, 2006 s. 176-177). Eksempler på denne type af ringeagt er tortur og voldtægt, som er akter hvor subjektet bliver frataget muligheden for selv at disponere over sin krop. Ringeagt indenfor primærrelationerne påvirker altså et individs fysiske integritet. Det er ifølge Honneth den type af ringeagt udgør det største indgreb i individets praktiske selvforhold.

Inden for retsforholdet er ringeagten som der er givet udtryk for tidligere, fratagelsen af visse rettigheder og muligheder. Honneth definerer det således; "...den personlige ringeagt et subjekt udsættes for, når det systematisk udelukkes fra besiddelsen af bestemte rettigheder inden for et samfund." (Honneth, 2006 s. 177). Eksempler på denne type af ringeagt inkluderer for eksempel segregering. Kendetegnende for denne type af ringeagt er, at den på en gang begrænser subjektets autonomi og samtidig giver subjektet en følelse af aftagende selvrespekt. Honneth har selv brugt 60'ernes borgerrettighedsbevægelse i USA til at illustrere hvad retslig ringeagt indbefatter.

"...det at skulle udholde underprivilegering må medføre en lammende, social skamfølelse, som man kun kan frigøre sig fra gennem aktiv protest og modstand."
(Honneth, 2006 s. 162)

Det er altså Honneths opfattelse, at for at frigøre sig for denne type af ringeagt, må man ty til "aktiv protest og modstand." Dette er da også præcis hvad borgerretsbevægelsen i 60'ernes USA gjorde, da Martin Luther King Jr. (1929-1968) samlede de sorte i en march mod det hvide hus.

Den type af ringeagt der relaterer sig til værdifællesskaberne er en såkaldt “evaluerende ringeagt,” hvilket, ifølge Honneth, betyder at man ringeagter bestemte subjekter eller grupper af subjekter, ved at bedømme dem, gerne på negativ vis. Denne ringeagt tager derfor form af nedværdigelse og fornærmelse.

“Hvis dette værdihierarki er således indrettet, at det vurderer enkelte livsformer og overbevisninger som værende mindreværdige eller mangelfulde, mister de pågældende subjekter muligheden for, at deres egne evner kan tillægges social værdi.”
(Honneth, 2006 s. 178)

Ringeagten består altså i at nedværdige og fornærme baseret på den evaluerende bedømmelse af specifikke individer eller grupper og den anerkendelse, man samtidig bliver nægtet, er en sociale billigelse af den selvrealisering man har måttet finde frem til alene (Honneth, 2006 s. 179). Eksempler på denne form for ringeagt inkluderer racisme, mobning, sexismen, etc. Som bekendt består disse eksempler primært af fordomme der manifesterer sig i netop fornærmelser og nedværdigelse.

Analyse af cases ud fra Honneths anerkendelsesteori

I det følgende afsnit vil jeg forsøge at applicere Honneths anerkendelsesteori, der er redegjort for i det ovenstående, på de tre cases. Dette gør jeg for at opnå indsigt i tilstedeværelsen af patologisk adfærd som resultat af de sociale mediers indvirkning på subjektet.

De retslige forhold kan være svære at holde styr på online, fordi de sociale medier balancerer mellem mange forskellige institutioner, individer, kulturer, etc. Der er for eksempel en række negative rettigheder, hvilket betyder at man har ret til *ikke* at blive chikaneret, *ikke* at blive truet, *ikke* at blive blufærdighedskrænket samt *ikke* at få krænket sin ære. Positive rettigheder inkluderer ophavsretten og ytringsfriheden.

Værdifællesskabet er næsten identisk på nettet med hvad det er i ‘virkeligheden’. Det er en ringeagt der, som nævnt tidligere består af negative evalueringer eller fordomme, der manifesterer sig i form af nedværdigelser og fornærmelser.

Indtil nu har jeg dog afholdt mig fra at kommentere på tilstedeværelsen af primærrelationer på internettet fordi dette spørgsmål viste sig at være mere kompliceret end som så. Min læsning af Honneths primærrelationer, leder mig til at tro at fysisk kontakt er en forudsætning for denne type af anerkendelsesforhold og dermed også dens tilhørende ringeagt. Som primærrelation nævner han blandt andet det erotiske parforhold, der i høj grad må basere sig på et fysisk forhold i erotikkens gængse forstand. Af denne grund, kan man godt foranlediges

til at tro, at primærrelationerne sjældent eller aldrig har plads til at blive udfoldet i et online forum, modsat, som Honneth formentlig har tænkt, i den 'virkelige verden.' Imidlertid må man stille spørgsmålstejn ved, hvorvidt et fysisk fundament er nødvendigt for at generere den følelse af at 'være sig selv i en fremmed', som Hegel taler om.

Et relateret spørgsmål der rejser sig i forbindelse med ringeagten inden for primærrelationerne, er et gradsspørgsmål. I Honneths værk springer han direkte fra anerkendelse i form af kærlighed og omsorg til ringeagt i form af tortur og voldtægt. Der må imidlertid argumenteres for at der imellem disse to yderligheder må findes en række trin. Jeg vil for eksempel mene, at mangel på kærlighed og omsorg tager form af ligegyldighed eller forsømmelse, før det tager form af tortur eller voldtægt. Hvis man godtager denne tilføjelse til Honneths teori, kan man i hvert fald sagtens medtage primærrelationer som værende tilstede på internettet. Ligegyldighed og forsømmelse sker i realiteten hver gang et opslag modtages uden reaktioner, likes eller kommentarer.

Man kan også argumentere for at vold, den mere simple form af Honneths ringeagt i primærrelationerne, ikke nødvendigvis behøver at være fysisk. For eksempel mener Judith Butler (1956-), at sproget kan gøre skade på mennesket: "If language can sustain the body, it can also threaten its existence." (Butler, 1997 s. 5) Hendes bevis for dette er, at, når man siger at sprog kan 'såre', kombinerer man både sproglige og fysiske ordforråd, hvilket tyder på, at sproget kan handle på måder, der er parallelle med påføring af fysisk lidelse. I sit værk citerer Butler desuden den amerikanske forfatter, Toni Morrison (1931-2019), der ligesom sprogfilosof, J.L.Austin (1911-1960) og Butler selv, mener at sprog er en handling. Morrison siger simpelt "we *do* language" (Butler, 1997 s. 8).

Incels

Med udgangspunkt i objektrelationsteorien og især Jessica Benjamins teori vedrørende kærlighedsforholdets patologi, forekommer det som en sandsynlig slutning, at der er mange incels der har oplevet problemer i primærrelationerne, specifikt i relation til moderen. At dette forekommer sandsynligt, skyldes primært den patologiske adfærd vist af incels mod kvinder. Hvis de har oplevet disse problemer i primærrelationerne, kan lede til enten, at de opbygger en afhængighed af andre, for eksempel et værdifællesskab eller det kan lede til overdreven selvstændighed, der kan tage form af sadisme, i dette tilfælde ønsket om at skade kvinder (Honneth, 2006 s. 144).

Her taler jeg primært om de incels der er meget unge når de melder sig ind. Det er nemlig sådan, at incels rekrutteringsmetoder til forveksling ligner dem der bruges i terrorceller: at målrette sin rekruttering mod de unge mænd der oplever manglende selvtillid, ensomhed, eller på anden vis er udsatte og tilbyde dem en form for erstatning. De bliver integreret i et fællesskab og bliver, via noget der til forveksling ligner krigspropaganda fortalt, at de har visse rettigheder samt at de med magt, kan opnå det der tilkommer dem. En incel har på reddit skrevet:

“Maybe if I wasn’t alone with my thoughts for every single fucking second of the day I wouldn’t think about this; but I have nothing and no one; and I am alone every single fucking second of every single fucking day; and it’s all the cunts in the world’s fault.” (/IncelsInAction, 2021).

Dette vidner netop om en mand der i høj grad har en følelse af ensomhed og som har fundet en erstatning i form af gruppen. Det er plausibelt at tro, at denne mand kunne have internaliseret gruppens meninger i et forsøg på at passe ind og ydermere for at frigøre sig fra følelsen af, at han selv har et ansvar for at slippe ud af ensomheden. De skaber, som Honneth ville sige, i fællesskab, en intersubjektiv delt værdihorisont.

Incels opfatter ofte kvinders afvisninger som en form for ringeagt, både indenfor retsforhold og værdifællesskaber. Den ‘perciperede’ form for ringeagt disse incels oplever, kan ikke siges at være ringeagt i ordets egentlige forstand i den vestlige verden, fordi mennesker i den vestlige verden ikke har *ret* til sex. Det primære ideologiske standpunkt blandt incels, at mænd har ret til sex, baserer sig på et falsum (Hauser, 2017). Det er dog muligt at forestille sig et samfund hvor retsforholdet udvides på netop denne måde, altså at alle mennesker har ret til sex. I et sådant samfund ville det rent faktisk kunne opfattes som en ringeagt at blive nægtet adgang til sex. Man kan ikke ud fra Honneths anerkendelsesteori bedømme hvorvidt man kan, bør eller skal have adgang til sex.

At jeg siger, at incels *oplevelse* af at være blevet ringeagtet, kan være sand skyldes blandt andet det, at deres reaktioner stemmer overens med at være blevet ringeagtet. Hvis vi som et tankeeksperiment går ud fra at mænd har *ret* til sex, følger det logisk at, hvis man *ikke* kan få adgang til sex, vil det fylde én med en følelse af skam, præcis som det gør når man nægtes adgang til stemmeboksen eller forsædet i bussen. Denne skamfølelse leder, som Honneth fortæller os, til aktiv protest og modstand. Altså vil manden der nægtes den sex han har ret til, reagere med aktiv protest og modstand. Her forsøger jeg ikke at sige, at incels adfærd er retmæssig, tværtimod forsøger jeg at udtrykke, at deres oplevelse af ringeagt, selvom den virker uforståelig for almindelige mennesker, for incels giver mening og ydermere, at deres

reaktioner, ifølge dem selv, er fuldt ud berettiget. Incels kan altså godt have en oplevelse af at være blevet ringeagtet, selvom ingen har haft til hensigt at ringeagte dem. Dette kan blandt andet skyldes såkaldte mikroaggressioner. En mikroaggression kan være en kommentar eller handling der subtilt og ofte ubevidst udtrykker en fordomsfuld attitude overfor et medlem af en marginaliseret gruppe. Et eksempel på dette kan være når kvinder ignorerer tilnærmelser fra mænd, de ikke er interesserede i. Hvis man som mand oplever dette et utal af gange, kan det lede til følelsen af at være blevet ringeagtet eller marginaliseret.

Som nævnt, skriver Honneth at retsforholdet også handler om, at individer skal have den 'nødvendige sociale levestandard,' et argument en incel sagtens kunne bruge til at argumentere for, at han har *behov* for sex, altså at det er en nødvendighed. Problemet med dette argument er, at han i så fald, ikke har taget højde for, at der over for ham er en kvinde der opfatter det som hendes ret, at hun kan sige nej. Spørgsmålet bliver, i så fald, hvis behov der skal prioriteres, hvorvidt det er behovet for sex der skal understøttes eller retten til at fravælge sex. De fleste moralske filosoffer ville formentlig være enige om, at det skulle være det, der har mindst indvirkning på den anden, altså retten til at sige nej. Ifølge Hegel, kan vi, som Honneth nævnte, kun forstå os selv som bærer af rettigheder, når vi ved hvilke normative forpligtelser, vi har over for andre. Dette er også et argument for, at det her er kvindens rettigheder, der bør understøttes. Incels lader til at glemme deres normative forpligtelser over for kvinder, når de påstår at have *ret* til sex. For eksempel har de en normativ forpligtelse til *ikke* at voldtage kvinder.

Hvis man, som jeg har gjort her, tager fat i incels som *ofre* for ringeagt, må man huske at pointere at incels kun er *perciperede* ofre for ringeagt. I samfundets gængse forstand er det, ikke at have sex, ikke det samme som at blive ringeagtet. Men for at prøve at forstå incels, må man huske på at mange af dem *føler* sig ringeagtet: "I feel tortured; so she tortured me; whatever your definition of torture is, it doesn't matter; because it is my life and my own feelings; you aren't me" (/IncelsInAction, 2021). Incels som værdifællesskab har en oplevelse af at være fornærmet og nedværdiget af kvinder, men det er en selvopfyldende profeti. Fordi disse mænd har en forventning om at blive nedværdiget, nedværdiger de selv kvinder, og som resultat vil kvinder ofte ignorere og undgå dem, hvilket på en incel kan føles nedværdigende og på den måde finder de bekræftelse i, at kvinder nedværdiger deres værdifællesskab.

Som værdifællesskab fungerer incels, som nævnt, meget lig en terrorcelle. Via indoktrinering, altså det at indprente folk specifikke ideer og attituder, og grooming, et begreb ofte brugt i forbindelse med pædofili, hvor den pædofile bliver venner med barnet for at få nemmere

adgang til det, går incels efter at rekruttere unge mænd, der har behov for fællesskab, anerkendelse, lederskab, etc. og tilbyder dem disse ting (Sugg-Kelsey & Zajac, 2021). De unge mænd får altså fortalt at kvinder *fortjener* brutal behandling på grund af diverse indbildte synder. Dette bliver gentaget et utal af gange og informationerne kommer kun fra én side. Der er intet "soundingboard" til at faktatjekke de nye informationer og måske er interessen der heller ikke for, at lade sig overbevise om noget nyt. Gruppen eller værdifællesskabet bliver til et ekkokammer. Ekkokammeret er en metafor der bruges om en bestemt form for meningsudveksling, hvor man mener det samme og udelukkende bekræftes og forstærkes i sit eget verdenssyn. Hvis man ikke har interessen for at lade sig overbevise om noget nyt eller anderledes end det man har erfaret tidligere, kaldes det at være "insulary" (Parsell, 2008 s. 43).

Al denne ensrettede kommunikation eller propaganda leder til at mange af de unge mænd ender med at internalisere disse holdninger og adoptere den misogynistiske attitude. Mange af disse unge mænd internaliserer holdningerne i en sådan grad, at de med rette kan regnes for ekstremister der tyer til vold og andre former for grænseoverskridende adfærd for at gennemtvinge visse samfundsændringer.

"...every single woman in the world is a cunt; even children and old ladies; even little girls deserve to have their skulls bashed in; and if this cunt had a child I would kill it too." (/IncelsInAction, 2021)

Denne tekst er et godt eksempel på den grænseoverskridende adfærd der her refereres til. Tanken om at dræbe et barn, er et af de største tabuer i den vestlige verden, og det ovenstående er derfor også en meget effektiv måde at blive taget alvorligt på. Hvorvidt en sådan kommentar skal forstås som et råb om hjælp eller en måde at gennemtvinge samfundsændringer på, er uklart, men i begge tilfælde fungerer det som noget der sætter incels på dagsordenen.

Challenges

Casen vedrørende internet-challenges er lidt mere besværlig at gå til, fordi den ikke drejer sig om en lukket gruppe ligesom incels eller selvmordsgruppen. Challenges foregår på hele nettet: globalt, på forskellige platforme og med forskellige aktører stående bag. Disse platforme inkluderer blandt andet Facebook, Instagram Youtube, TikTok og aktører som ALS, som er den Amerikanske Sklerose-Fond.

Ens for disse challenges er, at retsforholdet ikke har nogen direkte rolle. Der findes ingen lovgivning på området, hvilket i praksis betyder at alle kan få lov til at gøre alt. Af denne grund er det også, stort set, umuligt at stoppe disse challenges fra at komme igen.

Primærrelationerne spiller også en næsten ubetydelig rolle i forhold til disse online challenges. Det er muligt, måske endda sandsynligt, at de børn og unge der lader sig friste af de farligste challenges, har haft problemer i deres primærrelationer under opvæksten, men det er langt fra sikkert at de har oplevet direkte ringeagt i denne sfære. Dette gør sig i hvert fald gældende, hvis vi tager udgangspunkt i Honneths noget snævre forståelse af begrebet ringeagt.

Hvis vi skal se lidt nærmere på nogle af disse challenges er blandt andet den såkaldte 'blackout challenge' et godt sted at starte. Udfordringen går, som nævnt tidligere, ud på at kvæle sig selv indtil man besvimer. Denne challenge har for eksempel taget livet af en 12 årig amerikansk dreng, Joshua Haileyesus. Ifølge videnskabschef ved American Psychological Association, Mitchell Prinstein, er *gruppepres* den primære årsag til, at så mange unge deltager i udfordringen (Vargas, 2021).

Det virker som en logisk slutning, at der *kan* være en sammenhæng mellem gruppepres og udførelsen af internet-challenges. Der er til gengæld en vis selvmodsigelse indbygget i et værdifællesskab drevet af gruppepres, fordi gruppepres bruges til at forme individets tankegang så det passer ind i gruppen, hvilket uundgåeligt må lede til at individet netop *ikke* får anerkendelse for de egenskaber, der gør, at det er unikt. Det er dog stadig denne følelse af positiv bekræftelse eller anerkendelse, de unge søger efter når de udfører disse challenges, hvad enten det er som resultat af gruppepres eller ej.

Også den såkaldte 'benadryl challenge' har haft fatale konsekvenser for nogle af de unge der har forsøgt sig med den. En mor til et af de døde børn har udtrykt en vrede over, at hun ikke havde tænkt på at låse sin allergimedicin væk. Men hun er især vred fordi tilfældige mennesker har 'ordineret' medicin, uden at have en medicinsk baggrund og børnene har troet, at der ikke var noget farligt i det (Curley, 2020). En læge fortæller, at børnene ikke havde haft noget ønske om at udøve selvskade, men at de havde fået at vide præcis hvor mange milligram de skulle tage og hvordan det ville føles. Cindy Grant, direktør for "Hillsborough County Anti-drug Alliance" mener, at det at overvåge ens børns vaner på sociale medie, har mindre at gøre med at indskrænke deres privatliv og mere at gøre med at redde deres liv (Curley, 2020). Indtil nu har mange forældre formentligt følt at det er for invasivt at gennemse deres børns sociale medier. Men ser man det på samme måde som Grant, kan man

bedre stille sig spørgsmålet om, hvorvidt barnets ret til at have et privatliv bør overskygge det, at have mulighed for at leve et langt og lykkeligt liv.

Selvom den såkaldte ‘salt and ice challenge’ ikke er livstruende som de andre challenges, har den efterladt unge mennesker med nogle meget svære frostskeer. Familieekspert, Hollye Grayson, pointer at *virtuelle* ligesindede kan give *ægte* bekræftelse og at dette faktum, måske kan være med til at forklare, hvorfor unge mennesker udfører challenges (Davidson, 2012). Her er vi tilbage ved mit ovenstående postulat, at bekræftelse og anerkendelse er det de unge søger efter, når de udfører challenges som de ovenstående.

Selvordsgruppen

I dokumentaren om det lukkede Instagramnetværk hører vi blandt andet om pigernes baggrunde. I Maja Lunas tilfælde, altså pigen der begik selvmord, havde hun mistet sin far nogle år forinden i en ulykke, og i venindens tilfælde fortæller hun, at hun er blevet misbrugt som barn, og har været i flere plejefamilier. I begge pigers tilfælde, kan der altså tales om traumatiske forhold i deres primærrelationer. Ud over at melde sig ind i gruppen for at opnå anerkendelse, har de meldt sig ind hhv. for at bruge gruppen som en slags dagbog og for at have et fast holdepunkt i et tumultarisk liv. Majas mor erkender også, at Maja ikke fik den hjælp i psykiatrien som hun havde behov for, men mener samtidig at Instagramgruppen virkede som inspiration for Maja til at selvskade.

Det, der desværre ofte sker i retsforholdet når man er psykisk syg, er at man mister en vis grad af sin kognitive respekt, for eksempel hvis man er så syg, at man må bæltefikseres eller tilbageholdes. For børn under atten år kan dette være meget forvirrende, fordi det er deres forældre der har ansvaret for dem og retten til at bestemme over deres behandling. Mister man først sin kognitive respekt, begynder man ofte at miste bestemte muligheder. For eksempel kan sygepersonalet fratage patienternes muligheder for at gå frit rundt, ved at bæltefikser dem eller tvangstilbageholde dem. Retten kan angive en værge i de allerværste tilfælde og i sager med børn, kan forældrene fratage dem mulighederne for at åbne medicinskabet, at bruge internettet uobserveret, etc. Det, at miste disse muligheder, er for de fleste akkompagneret af en følelse af skam; en følelse der forstærkes af det stigma der ofte ledsager det, at have en psykisk sygdom.

I dokumentaren fortæller pigerne at de indbyrdes påbegyndte en såkaldt “syge-konkurrence.” De dannede et internt hierarki baseret på hvem der havde flest diagnoser, havde været indlagt flest gange, kørt mest i ambulance etc. De individer der har valgt at melde sig ind i gruppen,

gjorde det primært for at blive modtaget med forståelse og sympati og for at opleve en intersubjektivt delt værdihorison. Desværre har effekten af et medlemskab vist sig at være noget anderledes. Ifølge Lotte Rubæk, psykolog og ekspert i selvskaade, er gruppen et farligt netværk fordi det, i stedet for at forebygge selvskaade, har en eskalerende effekt. Gruppen forøger medlemmernes tanker om døden og forværrer prognosen for mange. Dette skyldes blandt andet, at netværket fungerer som et ekkokammer hvor den eneste adgang til information er via gruppen. Af denne grund bliver medlemmerne, ifølge Rubæk “forstærkede i deres selvskaade” og overbevist om at deres selvskaade og selvmordstanker er normale og legitime (Nansen & Høj, 2020). Resultatet af denne normalisering af selvskaade og selvmordstanker er, beklageligvis, at mindst syv medlemmer af netværket har haft succes til at begå selvmord.

I 2018 var der en 16-årig pige i netværket, der begik selvmord. Andre medlemmer fortæller at da pigen blev medlem af gruppen, var hun ikke særligt syg, men at hun blev meget hårdt påvirket af de mange historier der hele tiden ramte hende fra netværkets side. Pigens forældre kendte ikke til netværket, før hun allerede var død, og de fortæller, at det kom som en overraskelse for dem. Pigens forældre var i øvrigt vrede over medlemmernes romantisering af deres datters død, som de blandt andet ‘hyldede’ med en mindehøjtidelighed. Ifølge Rubæk er der også “...noget farligt i det her med at dem der er lykkedes med at tage deres eget liv, de på den måde bliver mindet og hyldet.” (Nansen & Høj, 2020). Hun mener at fantasien om, hvordan man selv bliver præsenteret efter sin død, kan være med til at skubbe unge til at gøre alvor af deres selvmordstanker. Dette stemmer godt overens med Parsells undersøgelse af “apotemnophilias”, der ledte til konklusionen, at selvskaadende individer ofte mødes i gensidigt støttende netværk, hvori de ofte får deres selvdestruktive ønsker valideret af andre, der har det på samme måde (Parsell, 2008 s. 48).

Gruppen mindede på Maja Lunas mor om en sekt, fordi den var så svær at få adgang til. Dette skyldes uden tvivl den ‘tavshedspligt’ gruppens medlemmer havde pålagt hinanden. Også det interne hierarki hvor de sygeste stod højest, minder om en sekt, fordi medlemmerne har kopieret hinandens sygdomsadfærd.

For at forstå *hvorfor* pigerne kopierede så farlig en adfærd, er man nødt til at huske på det interne hierarki jeg afdækkede i det ovenstående. Jo sygere man fremstår i gruppen jo mere prestige har man. Dette er blot en af de måder hvorpå jeg må medgive Majas mor, at gruppen i høj grad minder om en sekt. En sekt er som bekendt en gruppe eller religion med tæt sammenknyttede medlemmer, der ser sig selv som kontraster til majoritetssamfundet (Nielsen, 2011). Dette er præcis det samme for pigerne i gruppen, der opfatter sig selv som

outsidere, syge, anderledes, etc. Mange af medlemmerne har sandsynligvis været indlagt på både somatiske og psykiske sygehuse, og har mistet troen på at det virker. Af denne grund har de overbevist sig selv om, at Instagramnetværket er der, hvor de har størst chance for at få det bedre. At de har valgt at hemmeligholde netværket og kalde deres hovedregel for ‘tavshedspligt’, betyder formentlig at de har været bange for, hvad der kunne ske hvis verden blev lukket ind. Måske vidste de ubevidst godt, at deres side var farlig. Desuden er det faktum, at de har kopieret visse medlemmers adfærd, meget ens med en sektleders indvirkning på en sekts medlemmer.

Diskussion

På de foregående sider har jeg redegjort for psykoanalytiske perspektiver på begreberne ‘subjekt’ og ‘kultur’, Lacans fire diskurser samt for Honneths anerkendelsesteori. Jeg har desuden analyseret en række aktuelle problemstillinger i relation til sociale medier og patologisk adfærd; Incels, challenges og selvmordsgruppen, der enten er katalyseret af eller accelereret gennem onlineadfærd.

Jeg vil som indledning på denne diskussionsdel starte med at skitsere nogle analytiske betragtninger af begrebet *virtualitet*. Herefter vil jeg diskutere forskellen på sociale fællesskaber der residerer i det virtuelle og sociale fællesskaber der residerer i ‘virkeligheden’. Til slut vil jeg, for at nå frem til hvorvidt brugen af sociale medier udvikler eller accelererer patologisk adfærd blandt unge, stille opgavens analytiske observationer op mod hinanden.

Virtualitet

Begrebet ‘virtualitet’ stammer fra det latinske ord *virtus*, der på dansk kan oversættes til ordet *dyd*. I “Oxford Advanced Learners Dictionary” eller OALD (2015), er begrebet ‘virtualitet’ defineret i to dele: I den første del, refererer det ‘virtuelle’ til det, der *næsten* er den ting der beskrives. Hvis man for eksempel bevæger sig på grænsen af en borgerkrig, kan ordet “virtual” på engelsk bruges til at referere til det faktum, at krigen *stort set* er i gang; “the country was sliding into a state of *virtual* civil war.” Interessant nok bruger Lacan selv denne fortolkning af udtrykket til at beskrive dødsdriften: “every drive is virtually a death drive” (Lacan, 2006 s. 719). Her bruger han altså begrebet ‘virtual’ til at signalere, at alle drifter

stort set er dødsdrifter fordi hans pointe er, at alle drifter indeholder en snært at dødsdriften. I den anden definition, refererer 'virtualitet' til det, at noget *lader til* at eksistere gennem computer software. I forbindelse med denne fortolkning af begrebet 'virtualitet', definerer OALD også udtryk som 'virtual memory', 'virtual reality' og 'virtual world'. Disse udtryk refererer hver især til noget, der *lader til* at være det samme som i den "virkelige verden." 'Virtual memory', refererer for eksempel til computerens evne til at gemme eller "huske" på data til senere brug, præcis som den menneskelige hjerne husker på visse informationer i det 'virkelige'.

Ifølge OALD er 'det virtuelle' altså både det, der *næsten* eller *stort set* er det, der beskrives og samtidig det, der *lader til* at eksistere gennem computerens software. Det 'virtuelle' bliver altså tilsyneladende defineret som modsætningen til begrebet 'virkelighed'. Denne forståelse af det 'virtuelle' er imidlertid meget reduktionistisk og kan ikke rigtigt forklare den uløselige sammenhæng, der lader til at være imellem onlineverdenen og den 'virkelige' verden. Det er forkert at opfatte 'den virtuelle verden' som en falsk repræsentant af 'virkeligheden'. 'Virtualitet' og 'virkelighed' er ikke modsætninger. De er snarere to sider af samme mønt: man kan ikke have den ene uden den anden. Denne fejlantagelse, at det 'virtuelle' og det 'virkelige' skulle være modsætninger, har også været udbredt i academia. Antagelsen har gentagne gange være brugt til at lede til forkerte konklusioner fordi de to rum, frem for at blive set som sameksisterende, er blevet set som modsætninger. Det store problem med denne fejlantagelse er, at man kommer til at undervurdere den indvirkning visse hændelser i det 'virtuelle' kan have på én i det 'virkelige' (Jensen, 2012). Selvom begrebet 'virkelighed' ikke udtømmende kan stå som modsætning til det 'virtuelle', er det præcis denne terminologi jeg vil bruge på de næste sider, simpelthen fordi der ikke findes et acceptabelt alternativ.

En indgangsvinkel til at forstå det 'virtuelle', er ved at se nærmere på Lacans begreber om det *imaginære* og *det reelle*.

Det imaginære

Lacans imaginære orden relaterer sig i udpræget grad til spejlstadiet: Det ideal-jeg der observeres af barnet i spejlet befinder sig netop i den imaginære orden.

"The imaginary is thus the order of surface appearances which are deceptive, observable phenomena which hide underlying structure" (Evans, 1996 s. 82).

Hvis dette skal oversættes til det 'virtuelle', kan man sige at ens profil, alter-ego eller ens spilkarakter er et ideal-jeg på nettet, der ligeledes findes i den imaginære orden.

Det imaginære er imidlertid ikke karakteriseret ved at være et rent metaforisk eller forestilt rum. Den imaginære orden er ikke, som navnet ellers antyder, konstrueret rent *illusorisk*, såfremt at dette term samtidig indebærer at det skulle være unødvendigt eller uvigtigt. Det er nemlig tilfældet, at den imaginære orden har nogle helt håndgribelige konsekvenser i virkeligheden.

“As identification with images, the ego opens up virtual space: the alter ego of (ideal) images is its constant companion. Therefore, we not only exist at the point where our own body physically is, but also the virtual place where we imagine ourselves to be” (Nusselder, 2013 s. 42-43).

Med dette citat forsøger Nusselder at forklare, at når subjektet identificerer sig med *imago* skabes der samtidig et ‘virtuelt rum’ hvori alter egoet eller ideal-billedet eksisterer. Subjektet eksisterer altså både, der hvor det fysisk befinder sig, men også i lige så ‘virkelig’ en grad, der hvor subjektet forestiller sig at det er. Man kan for eksempel sige, at det profilbillede, man møder på de fleste sociale medier, er en slags ideal-spejling for subjektet. Det perfekte, retoucherede billede afspejler et ideal-selv, som man i det virkelige sjældent eller aldrig kan leve op til, men det skal stadig regnes med i jeget fordi dette aspekt er nødvendigt og vigtigt for subjektet og samtidig kommer med ‘virkelige’ konsekvenser.

Det reelle

Det ‘reelle’ er, først og fremmest, *ikke* det samme som det ‘virkelige’. Ekspert i Lacan, Dylan Evans (1966) definerer på enigmatisk vis det ‘reelle’ som “domænet for, hvad end der ligger udenfor symbolisering” (Evans, 1996 s. 159). Dette skal forstås som et udtryk for, at det ‘reelle’ er et slags “blindt punkt” der skjuler sig under overfladen. Når det observeres, er det som en anomali, der med sin manifestation afslører, at den ‘virkelighed’ man befinder sig i, faktisk er det ‘imaginære’ eller det ‘virtuelle’. Disse anomalier kan for eksempel være når man på nettet oplever fænomener som *lags*, *glitches* eller *bugs*. Forekomsten af disse fænomener afslører for brugeren at det han eller hun laver, ikke foregår i ‘virkeligheden’ men i det ‘virtuelle’.

Hvis man forstår det ‘reelle’ som en slags “blindt punkt”, kan man godt argumentere for at skærm, telefon, ipad, endda strøm etc. er ‘reelle’ for onlinefællesskaber, fordi de opererer usynligt i baggrunden. Hvis skærm, telefon eller ipad går i stykker eller *glitcher*, kommer det blinde punkt til syne som en anomali. Hvis disse devices ikke virker, smuldrer den virtuelle verden. Sagt på en anden måde: Den virtuelle verden eksisterer slet ikke uden fysisk forankring. Det er interessant at tale om det ‘reelle’ i forbindelse med ‘virtualitet’ fordi det,

på en måde, er det rum, der opererer imellem det 'virkelige' og det 'virtuelle' og som gør, at de er uløseligt forbundne.

Ud fra de ovenstående betragtninger kan vi altså konstatere, at Lacans imaginære orden til forveksling ligner det 'virtuelle'. På samme måde som den imaginære orden ikke er rent illusorisk, er det samme tilfældet med de sociale medier. Selvom de sociale medier primært eksisterer i den imaginære orden, er konsekvenserne af dem håndgribelige i den 'virkelige' verden. Den vigtigste pointe i det ovenstående er, at subjektet både eksisterer der, hvor det fysisk befinder sig, men *også* der, hvor subjektet forestiller sig, at det er.

Sociale medier

Hvis vi ser på de sociale medier og de fællesskaber som residerer der, som værende primært til stede i det 'virtuelle' modsat de fællesskaber der eksisterer i det 'virkelige', kan vi bedre forstå de underliggende årsager til, at unges patologiske adfærd enten skabes eller forøges i det 'virtuelle'.

Et punkt hvor de virtuelle fællesskaber adskiller sig fra de 'virkelige', handler om måden hvorpå man danner relationer. Hvor man i det 'virkelige' bliver tvunget til at forholde sig til mange typer af mennesker og må indgå i prædefinerede fællesskaber såsom folkeskoleklasser og arbejdspladser, er man i det virtuelle rum fri til selv at skabe sine fællesskaber. Dette er både en fordel og en ulempe ved de virtuelle fællesskaber.

Det er blandt andet på grund af denne frihed at såkaldte *ekkokamre* opstår i det virtuelle. Som nævnt i analysen af især incels, har virtuelle fællesskaber en tendens til at blive unuancerede og ensidige, netop fordi man har mulighed for, i det virtuelle, at undgå de personer, man ikke er enig med, eller som man ikke bryder sig om. Man kan i det virtuelle sørge for, kun at interagere med de personer, der deler ens synspunkter.

Ved kun at blive 'udsat' for de mennesker, der i forvejen deler ens synspunkt, bliver man ikke udfordret på sine antagelser, og dette kan lede til, at man udvikler et forskruet verdenssyn, som det netop er tilfældet blandt incels. På den anden side kan man, i virtuelle fællesskaber, i højere grad føle sig tryk til, at udtrykke sig i lukkede grupper med ligesindede, uden at skulle føle at man udleverer sig selv til fordømmelse.

Hvordan man danner relationer i det virtuelle rum, er også påvirket af det faktum, at der i det virtuelle ikke er det samme fysiske nærvær, der er i det 'virkelige' rum. Fordi det virtuelle rum mangler dette fysiske aspekt, er der heller ikke det samme forhold til konsekvenser og

ansvar. Da der på de sociale medier er så begrænsede konsekvenser for dårlig opførsel, er mange af de kommentarer, opslag og billeder der uploades mere aggressive og ufiltrerede end de ville have været i virkeligheden, hvor konsekvenserne ligeledes vil være hårdere. Det kan for eksempel være svært at skrive politisk indhold på de sociale medier, fordi dette er et punkt hvor folk generelt set er meget engagerede og delte. Når man opdager politiske uenigheder i 'virkeligheden' plejer man at løse kontroversen med logiske argumenter, hvor man på nettet oftere modtager vrede, hånende, udsældende kommentarer.

At der mangler denne fysiske form for konsekvenser i det 'virtuelle' rum, betyder også at den ansvarsfølelse der normalt opererer mellem to mennesker i det 'virkelige', er anderledes uvirksom i det 'virtuelle'. Den etiske fordring overflødiggøres og man tager i langt mindre grad ansvar for andre menneskers velfærd, fordi man ikke på samme måde står med den andens liv i hænderne. Dette peger på at K.E. Løgstrups (1905-1981) fordring er mere end blot en metafor. Han skriver at man i mødet med den anden må "stå med noget af det andet menneskes liv i sine hænder" (Løgstrup, 2010 s. 18), hvilket betyder, at man har et ansvar overfor den anden. Når vi står overfor hinanden i 'virkeligheden', så holder vi rent faktisk noget af hinandens liv: vi påvirker hinanden direkte med vores tilstedeværelse og hele tiden er der potentiale for, at den ene *kan* række ud og gøre skade på den anden. I det 'virtuelle', hvor der ikke er denne direkte påvirkning eller trussel er ansvarsfølelsen også formindsket. Dette har tilsyneladende også den effekt, at subjekter på nettet, skriver deres meninger om forskellige ting, uden tegn på omtanke for, hvordan deres ord påvirker og opfattes af andre.

Fordi der i det virtuelle rum er en lavere grad af konsekvensberegning og ansvarsfølelse, kan man godt komme til at spekulere på hvorvidt den omsorg, venskab, kærlighed, etc. man modtager over nettet, er mere overfladisk og intetsigende end den man modtager gennem 'virkelige' fællesskaber: Hvis man kan sige hvad som helst uden reference til den Anden, tager det så noget væk fra det man siger?

Allerede i 2000 spurgte de australske filosoffer Dean Cocking og Steve Matthews netop hvorvidt onlinevenskaber kunne være lige så gode som 'virkelige' venskaber eller hvorvidt, de var "...dømt til at være blege erstatninger for legemliggjorte ansigt-til-ansigt-forbindelser" (Cocking og Matthews, 2000 s. 223-231). Deres position var, at uden fysisk kontakt ville venskabet som fænomen ændre karakter fordi man ikke i det 'virtuelle', på samme måde kunne udtrykke sit venskab, for eksempel gennem et kram. I 2008 hævdede den amerikanske filosof, Adam Briggles derimod, at onlinevenskaber ligefrem havde visse fordele. Han mente at venskaber der blev dannet online, kunne være mere ærlige på grund af den 'sikkerhedsfølelse' fysisk afstand kan bidrage med (Briggles, 2008 s. 75). Det betyder, at det

kan være lettere at danne nye relationer over de sociale medier fordi man ikke har helt så meget at tabe. Hvis man bliver afvist i det 'virtuelle' rum kan man bare trække stikket ud af væggen, men bliver man afvist i 'virkeligheden', må man lide for øjnene af den Anden.

Fraværet af fysisk nærhed i 'virtuelle' fællesskaber gør, at den fysiologiske oplevelse der akkompagnerer visse observationer mangler. Hvis man for eksempel ser en halshugning på YouTube er oplevelsen ubehagelig endda traumatiserende, men man vil ikke frygte for sit eget liv på samme måde som man ville, hvis man havde stået lige ved siden af. Den fysiologiske *fight or flight* respons vil ikke sætte ind, fordi man ikke er i umiddelbar fysisk fare.

Det gør også noget ved selve kommunikationsformen at man ikke fysisk befinder sig det samme sted. Når man kommunikerer i det 'virtuelle' mangler der ofte kropssprog og toneleje. Der er mange teorier der underbygger det synspunkt, at disse markører er essentielle for at man kan relatere til andre. Ifølge de Laat for eksempel, omfavner medlemmerne af 'virtuelle' fællesskaber en særligt hyperaktiv kommunikationsform for at kompensere for et indskrænket kropssprog (de Laat, 2006). Modsat den kommunikation der foregår i 'virkeligheden,' er den 'virtuelle' kommunikationsform asynkron. I 'virkeligheden' opbygger grupper tillid trin for trin, understøttet af ansigt-til-ansigt interaktioner. Hvis gruppen derimod er rent 'virtuel', forbliver personligheder skjult, og kommunikationen er derfor mere skrøbelig. Af denne grund er der ikke plads til den samme langsomme opbygning af tillid og en hyperaktiv kommunikationsstil tages i brug i stedet. Begrebet *hyperaktiv* betyder her bare at man kommunikerer *mere* end normalt, for at kompensere for manglen af fysiske indikatorer. Det kan for eksempel være ubehageligt at sidde i en gruppechat og vente på et svar: Man begynder ofte at spekulere på, om der overhovedet er nogen i den anden ende. Der opstår derfor et normativt pres for at generere hurtige svar og dette gør, at kommunikationen bliver "hyperaktiv".

Parsell hævder ydermere, at i fraværet af det brede spektrum af personlige identifikatorer eller kropssprog, der er så tydelige i ansigt-til-ansigt kontakt, kan virtuelle fællesskaber også indirekte fremme deindividualiseringen af personlig identitet ved at overdrive og forstærke betydningen af enkeltstående fællestræk, for eksempel liberale, konservative, homoseksuelle, katolske, etc. som får os til at se os selv og vores virtuelle kontakter som repræsentanter for en gruppe, frem for som unikke individer (Parsell, 2008 s. 46). Denne observation minder unægteligt om det unære træk, som jeg redegjorde for i kapitel 1. I stedet for at reducere et enkelt individ til ét enkelt træk, som er tilfældet ved det unære træk, reduceres hele grupper af individer her til ét enkelt fællestræk.

Udvikling eller acceleration

Patologisk adfærd har eksisteret lige så længe som der har været mennesker. Det er altså ikke som sådan et nyt fænomen. Det er dog muligt at den patologiske adfærd, især blandt unge, har ændret sig eller er blevet forøget med indtoget af de sociale medier og det virtuelle rum. I løbet af opgaven har jeg undersøgt mange af de negative effekter de sociale medier kan have på unge mennesker. Hvorvidt disse effekter er unikt til stede i det 'virtuelle' rum eller hvorvidt de simpelthen forværres i det rum, er hvad jeg vil se på i det næste afsnit.

Jeg har identificeret tre forskelligt opståede patologier. Der er de originale patologier, der har eksisteret længe før aktualiseringen af de sociale medier: angst, depression, selvskade, psykose etc., og som er blevet *katalyseret* hos nye individer gennem de sociale medier. Der er imidlertid også visse patologier, som er *opstået som direkte resultat af* de sociale medier såsom 'FOMO' eller 'fear of missing out', som er et sygeligt behov for ikke at gå glip af noget, 'Phubbing', som refererer til det, at ignorere andre til fordel for sin telefon, 'nomophobia', en fobi overfor det, at skulle undvære sin telefon eller ikke at kunne bruge den, og 'digital amnesi', som referer til det fænomen, at man glemmer forskellige småting, *fordi* man kan finde dem online i stedet. Til sidst kan disse patologier, hvad end de har eksisteret *før* de sociale medier eller er opstået på grund af dem, blive *accelereret* eller ændre karakter via de sociale medier. For eksempel er der opstået nye former for depression og angst affødt af online adfærd. Der er opstået nye former for dysmorfi og narcissisme i relation til især apps som Snapchat og Instagram. Der er også opstået en række nye afhængigheder af diverse platforme etc. Der er endda opstået en ny type af selvmord.

Den særlige sociale orden der er i det 'virtuelle' kan desuden have den effekt, at 'overbevise' visse subjekter om, at deres patologiske adfærd kan eller måske ligefrem bør, bringes med ind i det 'virkelige' rum. Dette er for eksempel hvad der sker, når subjekter udfører challenges i det 'virkelige' rum, der er blevet stillet dem i det 'virtuelle'. Patologien er, så at sige, katalyseret og accelereret i de 'virtuelle' fællesskaber. Det kan endda være at det 'virtuelle' aspekt af udfordringen har overbevist subjektet om, at det ikke vil have 'virkelige' konsekvenser at gennemføre udfordringen. Når udfordringen så bliver udført vender patologien 'tilbage' til den 'virkelige' verden som noget uhyggeligt og farligt. Internettet kan, i sig selv, agere som en psykoanalytiker ved at præsentere os for den uhyggelige sandhed om vores patologier. Dette er hvad Lacan kalder "true inverted form" (Lacan, 2006 s. 30).

Indtoget af de sociale medier i det virtuelle rum har altså ændret den måde hvorpå subjektet opfatter patologisk adfærd. Ofte bliver den patologiske adfærd blandt unge ikke blot normaliseret, men ligefrem romantiseret.

Reddit

Det kan også være relevant at overveje hvorvidt der er forskel på de sociale medier i forhold til hvor tæt de kommer på det 'ægte' sociale. Dette kan have indflydelse på spørgsmålet om, hvorvidt de forskellige sociale medieplatforme har *den samme* katalyserende og accelererende effekt på patologisk adfærd blandt unge.

Reddit adskiller sig fra det 'virkelige' på flere vigtige punkter. Det vigtigste af disse er, at hvor man i det 'virkelige' er tvunget til at forholde sig til mange forskellige typer af mennesker og må indgå i en række prædefinerede fællesskaber såsom folkeskoleklasser, er man på Reddit fri til selv at skabe sine fællesskaber. Platformen er faktisk bygget som et netværk af fællesskaber som folk melder sig ind i for at fordybe sig i fælles interesser, hobbyer, idéer og holdninger. Af denne grund er Reddit også blevet hjemsted for tusindvis af ekkokamre.

Et andet punkt hvor Reddit adskiller sig fra 'virkeligheden' er i forhold til de relationer man danner i platformen. Mange af de relationer der dannes på Reddit er overfladiske og intetsigende i forhold til 'virkelige' relationer, fordi de kun eksisterer i en meget indskrænket kontekst: På Reddit kan to mennesker "kende" hinanden udelukkende i konteksten af deres fælles interesse som 'Star Wars-fans', 'demokrater' eller 'incels'. Denne indskrænkede kontekst gør også, at man på Reddit ikke har det samme forhold til ansvar og konsekvenser som i 'virkeligheden'.

Denne mangel på ansvarsfølelse koblet med det faktum, at der på Reddit hverken er billede eller videoindhold gør altså at det unære træk træder ekstra tydeligt frem i denne kontekst. Det leder til en deindividualisering og forstærker betydningen af enkeltstående træk som fællesskabets medlemmer har tilfælles, for eksempel 'Star Wars-fan' eller 'incel'.

Som det er påvist med casen vedrørende incels, har visse af fællesskaberne på Reddit haft den uheldige effekt, at de har normaliseret patologisk adfærd. I incelgruppens tilfælde blev deres subreddit *r/incels*, rent faktisk tvunget til at lukke ned i 2017 for at opfordre gruppens medlemmer til at begå vold (Hauser, 2017). I dette tilfælde blev den patologiske adfærd altså ikke bare normaliseret, men ligefrem ansporet.

Der er altså en lang række punkter hvorpå Reddit adskiller sig fra det 'virkelige': ekkokammereffekten, de indskrænkede relationer, deindividualiseringen og normaliseringen

af/ansporingen til patologisk adfærd har tilsammen skabt en platform der er sprængfarlig for allerede sårbare unge.

Det har været svært at determinere i forhold til incel-casen, hvorvidt den patologiske adfærd er opstået på grund af de sociale medier, og især Reddit, eller hvorvidt de sociale medier blot har fungeret som accelerator for specifikke latente patologier. Det har formentlig vist sig at være så svært fordi Reddit i realiteten gør begge dele. Som nævnt i analysen kan årsagen til at man melder sig ind i incelfællesskabet variere meget fra person til person: det kan handle om problemer i primærrelationerne, ensomhed i dagligdagen eller at man er blevet groomet og indoktrineret af eksisterende medlemmer. Som udgangspunkt kan man sige, at Reddit og især de subreddits der drejer sig om incels, har fungeret som en slags centrifugalkraft for incel-patologien ligegyldigt hvor denne patologi stammer fra: det er hvad ekkokammeret kan, det kan fastholde folk i skæve verdenssyn og normalisere massevanviddet. Hvorvidt incel-patologien er opstået på sociale medier eller i 'virkeligheden' er sværere at svare på. På den ene side, kan man sige, at selve begrebet "Incels" stammer fra et internetforum skabt af en canadisk kvinde med det formål at skabe et samtalerum for folk der havde svært ved at danne seksuelle forhold (Taylor, 2018). På den anden side, kan man sige at misogyni eller kvindehad er et fænomen der har eksisteret i mange år og tanken om, at mænd bør herske over kvinder er måske endnu ældre, hvilket har vist sig gang på gang i patriarkalske samfundsstrukturer. Hvis vi taler om incels defineret som "sådan nogle der begår terrorisme", hvilket jo er de allerfærreste, kan man godt argumentere for, at denne patologi specifikt er opstået med indtoget af de sociale medier. Incels som Elliot Rodger og Alek Minassian havde begge udtrykt deres synspunkter på sociale medier forud for deres misgerninger.

Den mere ekstremistiske form for incels er altså sandsynligvis opstået med indtoget af de sociale medier, men er formentlig baseret på patologiske overbevisninger, der stammer fra før dette indtog. Dette skyldes at incel-patologien i det 'virtuelle' er blevet underkastet en accelererende effekt.

Youtube

Der er to meget vigtige måder hvorpå YouTube adskiller sig fra 'virkeligheden'. For det første er platformens video-anbefalings algoritme indstillet til at basere sine anbefalinger på brugernes visningshistorik. Af denne grund genererer selve platformen altså ekkokamre ved ikke at opfordre brugerne til at udvide deres horisonter. Ydermere anbefaler algoritmen videoer af den type der genererer flest visninger. Dette er ofte videoer af kæledyr og babyer, men det er også videoer af den type der chokerer og traumatiserer, for eksempel når nogen

uploader videoer af dyremishandling, ildspåsættelse, ekstremisme, desinformation etc. Algoritmen har blandt andet ledt til spredning af misinformation vedrørende COVID-19. Dette adskiller sig fra virkeligheden, hvor man bliver præsenteret for flere forskellige synspunkter, og hvor man har bedre betingelser for at undgå traumatiserende oplevelser og sanseindtryk.

Modsat Reddit har både YouTube og Instagram i deres brug af video-og billedmateriale en mere reel disposition, da denne type af indhold kan fungere som en slags erstatning for kropssprog og toneleje. Dette gælder især de såkaldte 'vlogs', en forkortelse for 'video blogs' hvor *influencere* og *youtubere* taler direkte til deres følgere om forskellige ting og hvor deres kropssprog og toneleje er med til at forstærke følelsen af at man virkelig 'kender' den person der taler. Af denne grund er der også en større ansvarsfølelse i fællesskaberne på både YouTube og Instagram end der er på Reddit. Dette betyder også at *influencere* og *youtubere* har stor magt over deres følgere. I den forbindelse, er der flere fællesskaber på YouTube der har gjort sig skyldige i, ikke blot at normalisere patologisk adfærd, men ligesom ved Incel-gruppen, direkte at anspore til patologisk adfærd. Det er netop på denne måde at visse af de såkaldte internet challenges er opstået.

Lege som 'S, P eller K' og 'Truth or Dare' har eksisteret længe. Udfordringer, konkurrencer og væddemål er en del af det sociale spil og er derfor ikke, som sådan, noget nyt. Der er dog, med de sociale medier opstået en ny type af udfordringer eller challenges, der har medført en ny patologi, hvori man bliver drevet til at gøre noget man ved er dumt eller farligt, for at opnå likes eller venneanmodninger, altså for at opnå anerkendelse *online*. Der er altså, i relation til internet-challenges tale om, at de er blevet katalyseret med udgangspunkt i eksisterende patologier, der har været latente indtil subjektet er blevet udsat for de sociale medier. Igennem de sociale medier er eksisterende patologier såsom, ludomani, grænsesøgende adfærd samt de 'sociale patologier' der driver individet til at stræbe efter anerkendelse, blevet accelereret.

Instagram

Også Instagram adskiller sig meget fra 'virkeligheden'. Som indikeret i analysen har Instagram presset mange af sine yngre brugere til at præsentere deres liv i "glansbilleder", hvilket har haft den modsatte effekt: Altså at disse brugere har oplevet højere niveauer af angst og depression, og lavere niveauer af selvværd. Præcis som de andre to platforme, har Instagram genereret ekkokamre fyldt med overfladiske og intetsigende relationer. Imidlertid har selvmordsgruppen vist sig at være lidt af en anomali. Gruppen blev lavet som en slags

modstykke til det 'almindelige' Instagram hvor glansbillederne befinder sig. Gruppen bestod af medlemmer, der allerede led af psykisk sygdom på en eller anden måde og som brugte Instagram til at opnå sympati og forståelse. Selvmordsgruppen er altså ikke repræsentativ for Instagram som helhed. På grund af den unikke struktur omkring selvmordsgruppen lader relationerne deri også til at være tættere end i andre online fællesskaber, og truslen om udsmidning har været en tilpas stor konsekvens til, at man i gruppen har taget ansvar for hinanden. Bagsiden ved denne gruppe er, at den, ligesom Reddit og YouTubes fællesskaber har normaliseret psykisk sygdom og patologisk adfærd. Selvmordgruppen har endda ligefrem romantiseret patologisk adfærd og tanken om at dø.

Instagram kan generelt set betragtes som en katalysator for en række helt nye patologier, for eksempel en ny form for hyper-narcissisme. Hvad jeg mener med dette, er helt enkelt; hvor myten om Narcissus fortæller om en mand der forelsker sig i sit eget spejlbillede reflekteret i en vandpøl og stirrer på det resten af sit liv, kan man sige at Instagram og de sociale medier generelt tillader, at man kan kreere et helt ocean af spejlbilleder, som man kan fortabe sig i. Internettet er, så at sige, vandpølen og selfies, profiler, etc. er det reflekterede spejlbillede.

Selvmondsgruppen er imidlertid meget anderledes end Instagram generelt set. Internt i selvmordsgruppen er medlemmerne allerede ramt af patologi og psykisk sygdom, så gruppens effekt har snarere været, at accelerere, normalisere og ligefrem at romantisere de eksisterende patologiske træk. Det har altså resulteret i en forværring af både eksisterende og latente symptomer.

Konklusion

Der hersker ingen tvivl om, at der er en sammenhæng mellem de sociale medier og patologisk adfærd blandt unge. Dette udgjorde også udgangspunktet for ovenstående opgave. Det store spørgsmål blev derfor, hvorvidt de sociale medier var den direkte kausale årsag til unge menneskers patologiske adfærd eller hvorvidt de sociale medier blot fungerede som centrifugalkraft for de latente patologier, der allerede var til stede i subjektet.

I løbet af ovenstående opgave har jeg påvist at selvom patologier altid har eksisteret i vores samfund, har de sociale medier både haft effekt som katalysator og accelerator for latente patologier. De sociale medier kan altså både skabe nye patologier, igangsætte og accelerere latente patologier, men de kan også gøre begge dele på én gang: altså både skabe og accelerere, hvilket vil sige, at de skaber nye og særlige udgaver af allerede eksisterende

patologier. En række af de virtuelle fællesskaber har desuden haft både en romantiserende og en direkte ansporende effekt på patologisk adfærd. En af de patologier, der både er skabt og accelereret via de sociale medier er selvmordet. Der er opstået en ny og særlig type af selvmord der er baseret på online mistrivsel. Nogle af de nye patologier, der er blevet skabt via de sociale medier inkluderer FOMO, phubbing, nomophobia og digital amnesi. Disse er en række meget 'virkelige' patologier, der er genereret i det 'virtuelle'.

I forhold til det 'virtuelle' er jeg desuden nået frem til, at den metode man hidtil har brugt i forhold til spørgsmål om internetadfærd har været baseret på en fejlantagelse. 'Virtualitet' og 'virkelighed' er *ikke* modsætninger. De er snarere to sider af samme mønt: man kan ikke have den ene uden den anden. Denne fejlantagelse har ledt til at man ofte har undervurderet den effekt 'virtuelle' fænomener kan have i det 'virkelige' rum.

Som en afsluttende bemærkning, vil jeg gerne sige at emnet omkring virtualitet og patologisk adfærd har været meget interessant at gå i dybden med. Emnet er desuden noget større end jeg havde regnet med og jeg vil gerne fortsætte med at undersøge det i fremtiden: Der er stadig mange ubesvarede spørgsmål og denne opgave har forhåbentlig bidraget med en række nye veje man kan gå med forskningen på området.

Litteratur

Aristoteles (340 f.kr./2011). *Nicomachean Ethics* i Pojman L. & Vaughn, L. (Eds.) Classics of Philosophy (s. 268) New York: Oxford University Press.

Bjerre, H.J. (2015). *The Discourse of the University*. I Westergaard, E. & Wiewiura, J.(red.) On the Facilitation of the Academy, Holland: Sense Publishers.

Breakey, W., Crowley, T. & Alrawi, M. (1 maj 2015). *Salt and Ice, a Challenge Not to Be Taken Lightly*. Journal of Burn Care & Research, Volume 36, Issue 3.

Briggle, A. (2008). *Real Friends: How the Internet can Foster Friendship*. Ethics and Information Technology, 10(1): 71–79.

Butler, J. (1997). *Excitable speech: a politics of the performative*. New York: Routledge.

Cistelean, A. (2011). *The Discrete Charm of Bureaucracy*. Rom: Luiss Guido Carli

Cocking, D. & Matthews, S. (2000). *Unreal Friends*. Ethics and Information Technology, 2(4): 223–231.

de Laat, P. (2006). *Trusting Virtual Trust*. Ethics and Information Technology, 7(3): 167–180.

Evans, D. (1996) *An Introductory Dictionary of Lacanian Psychoanalysis*. New York/London: Routledge.

Freud, S. (1987) *Kulturens byrde*. Viborg: Hans Reitzels Forlag

Hegel, G.W.F. (1807/2011) *Phenomenology of Spirit* i Pojman L. & Vaughn, L. (Eds.) Classics of Philosophy (ss. 921-928) New York: Oxford University Press.

Hobbes, T. (1651/2011) *Leviathan*. I Pojman, L. & Vaughn, L. (Eds.). Classics of Philosophy (ss. 517-557). New York: Oxford University Press.

Honneth, A. (2006). *Kamp om anerkendelse: sociale konflikters moralske grammatik* (oversat af Arne Jørgensen) København, Hans Reitzels forlag.

Jensen, S. S. (2012). *Ways of Virtual World-making: Actors and Avatars*. Roskilde Universitetsforlag.

Lacan, J. (2006). *Écrits*. New York: W.W. Norton & Company.

- Lacan, J. (1977). *Écrits: A Selection*. Oversat af Alan Sheridan. London: Tavistock Publications.
- Lacan, J. (1991). *The Seminar of Jacques Lacan Book XVII: The Other Side of Psychoanalysis*. New York: W.W. Norton & Company.
- Lübcke, P. (2003). *Fransk Filosofi - Engagement og Struktur*. København: Politikens Forlag. Print.
- Løgstrup, K. E. (2010). *Den Ethiske Fordring*. Aarhus: Forlaget Klim.
- Nansen, L. & Høj M. L. (instruktør). (16 feb 2020). *Døde pigers dagbog* [film]. Danmarks Radio.
- Nusselder, A. (2013). *The surface effect : the screen of fantasy in psychoanalysis*. East Sussex: Routledge
- Parsell, M. (2008). *Pernicious Virtual Communities: Identity, Polarisation and the Web 2.0*. Ethics and Information Technology 10(1): 41–56.
- Rodger, E. (2014). *My twisted world: the story of Elliot Rodger*.
- Saussure, F.D. (1991). *Forelæsninger om almen lingvistik i Det videnskabelige perspektiv: videnskabsteoretiske tekster*. Akademisk Forlag. Lars-Henrik Schmidt (Ed.)
- Schmidt, L.H. (1991). *Det Videnskabelige Perspektiv: Videnskabsteoretiske Tekster*. Danmark: Akademisk Forlag.
- van Dijck, J., & Poell, T. (2013). *Understanding Social Media Logic*. *Media and Communication*, 1(1), 2-14.
- Žižek, S. (2009) *Vold*. København: Philosophia.

Online kilder

- Beauchamp, Z. (23 april 2019). *Our incel problem*. Vox. <https://www.vox.com/the-highlight/2019/4/16/18287446/incel-definition-reddit>. Tilgået d. 16 oktober 2021.
- Blumenthal, R. (1 okt 2021) *We now know while Facebook publicly denies that Instagram is deeply harmful for teens, privately Facebook researchers/experts have been ringing the*

alarm. @SenBlumenthal. Twitter. <https://twitter.com/SenBlumenthal>. Tilgået d. 23 oktober 2021.

Bobonich, C. & Meadows, K. (2002). *Plato on utopia*. The Stanford Encyclopedia of Philosophy (Vinter 2020 udgave), Edward N. Zalta (ed.), <https://plato.stanford.edu/archives/win2020/entries/plato-utopia/>. Tilgået d. 1 dec 2021.

Bonos, L. (13 feb 2020). *Ghosting is normal now. That's completely bonkers*. The Washington Post. <https://www.washingtonpost.com/lifestyle/2020/02/13/ghosting-is-normal-now-thats-completely-bonkers/>. Tilgået d. 25 oktober 2021.

Curley, B. (24 sept 2020). *'Benadryl challenge' on TikTok is dangerous, experts say*. Healthline. <https://www.healthline.com/health-news/benadryl-challenge-on-tiktok-is-dangerous-experts-say>. Tilgået d. 13 december 2021.

Davidson, L. (23 april 2012). *Salt and Ice Challenge Is Back, Because Teenagers*. Today. <https://www.today.com/parents/salt-ice-challenge-leaving-teens-burns-t107482>. Tilgået d. 13 december 2021.

Emba, C. (7 juni 2019). *Men are in trouble. 'Incels are proof'*. The Washington Post. https://www.washingtonpost.com/opinions/men-are-in-trouble-incels-are-proof/2019/06/07/8d6ad596-8936-11e9-a870-b9c411dc4312_story.html. Tilgået d. 18 oktober 2021.

Facebook Annotation (okt 2019). *Teen Mental Health Deep Dive*. Redacted. <https://about.fb.com/wp-content/uploads/2021/09/Instagram-Teen-Annotated-Research-Deck-2.pdf>. Tilgået d. 2 januar 2022.

Fry, P.H. (1 sept 2009). *Jacques Lacan in Theory*. YouTube, uploaded af Open Yale Courses). www.youtube.com/watch?v=lkAXsR5WINc&list=PLD00D35CBC75941BD&index=13. Tilgået d. 8 oktober 2021.

Hauser, C. (9 nov 2017). *Reddit bans 'incel' group for inciting violence against women*. The New York Times. <https://www.nytimes.com/2017/11/09/technology/incels-reddit-banned.html>. Tilgået d. 13 december 2021.

Intersoft Consulting (25 maj 2018) *General data protection regulation*. <https://gdpr-info.eu/>. Tilgået d. 8 oktober 2021.

[Jamespilled]. (11 sept 2021). *Sorry, not sorry, not going to care about 9/11 because I grew up being rejected by every single female I ever tried dating. The constant mockery, the shame, the hushed laughing and whispers. Hearing E-girls call me an incel was my own "9/11" for*

the last 20 years. Twitter.

<https://tweet.lambda.dance/jamespilled/status/1436683435184173063#m>. Tilgået d. 27 sept 2021.

Johnston, Adrian. (2013). *Jacques Lacan*. The Stanford Encyclopedia of Philosophy (Efterår 2018 udgave). <https://plato.stanford.edu/archives/fall2018/entries/lacan/>. Tilgået d. 14. december 2020.

Kelly, M., DiBranco, A. & DeCook, J. (11 feb 2021). *Misogynist Incels and Male Supremacism Overview and Recommendations for Addressing the Threat of Male Supremacist Violence*. New America: <https://www.newamerica.org/political-reform/reports/misogynist-incels-and-male-supremacism/>. Tilgået d. 27 september 2021.

Kilander, G. (2021). *Boy, 12, dies after doing TikTok blackout challenge*. Independent. <https://www.independent.co.uk/news/world/americas/blackout-challenge-tiktok-dead-denver-b1831327.html>. Tilgået d. 13 december 2021.

Mac, R. & Kang, C. (6 okt 2021). *Whistle-blower says facebook 'chooses profit over safety'*. The New York Times. <https://www.nytimes.com/2021/10/03/technology/whistle-blower-facebook-frances-haugen.html?action=click&module=RelatedLinks&pgtype=Article>. Tilgået d. 13 oktober 2021.

Mambrol, N. (22 april 2016). *Lacan's concept of mirror stage*. Literary theory and criticism. <https://literariness.org/2016/04/22/lacans-concept-of-mirror-stage/>. Tilgået d. 3 oktober 2021.

Nielsen, J.V. (31 jan 2011). *Hvad er forskellen på en kult og en sekt?* Religion.dk. <https://www.religion.dk/viden/hvad-er-forskellen-p%C3%A5-en-kult-og-en-sekt>

Oxford Advanced Learner's Dictionary. (2015). *Virtual*. 9 udgave. Oxford University Press. [App.] Paragon Software.

Rattner, N. (13 jan 2021). *Trump's election lies were among his most popular tweets*. CNBC. <https://www.cnn.com/2021/01/13/trump-tweets-legacy-of-lies-misinformation-distrust.html>. Tilgået d. 25 september 2021.

Sarner, M. (8 jan 2019) *What makes men send dick pics?* The Guardian. <https://www.theguardian.com/society/2019/jan/08/what-makes-men-send-dick-pics>. Tilgået d. 13 oktober 2021.

Shaheen, S. (23 sept 2021). *Dr Mustafa Goku expressed his country's readiness to boost good and constructive relations with the government of the Islamic Emirate of Afghanistan*. Twitter. <https://twitter.com/suhailshaheen1/status/1441107844443480073>. Tilgået d. 25 september 2021.

- Sugg-Kelsey, A. & Zajac, B. (2 april 2021). *Misogynistic 'radicalization' of boys online has these experts calling for change*. ABC radio national.
<https://www.abc.net.au/news/2021-04-03/misogyny-anti-women-terrorism-extremist-groups-online/100031678>. Tilgået d. 27 september 2021.
- Taylor, J. (30 aug 2018). The woman who founded the 'incel' movement. BBC News.
<https://www.bbc.com/news/world-us-canada-45284455>. Tilgået d. 20 december 2021.
- Tolentino, J. (15 maj 2018). *The Rage of the Incels*. The New Yorker.
<https://www.newyorker.com/culture/cultural-comment/the-rage-of-the-incels>. Tilgået d. 16 oktober 2021.
- [u/throwmeeaawayyyy]. (4 sept 2021). *Ex online friend turned incel, what can I do to even help/stop his destructive train of thought?* [online forum opslag]. Reddit.
https://www.reddit.com/r/IncelsInAction/comments/phl4n1/ex_online_friend_turned_incels_hat_can_i_do_to/. Tilgået d. 8 oktober 2021.
- Vallor, S. (2016). *Social Networking and Ethics*. Stanford Encyclopedia of Philosophy.
Tilgængelig på: <https://plato.stanford.edu/archives/win2016/entries/ethics-social-networking/>.
Tilgået d. 18 September 2021.
- Vargas, S. (22 jul 2021). *12-year-old Oklahoma boy found dead after participating in TikTok 'blackout challenge,' reports say*. USA today.
<https://eu.usatoday.com/story/news/nation/2021/07/22/oklahoma-12-year-old-tiktok-blackout-challenge-social-media/8065926002/>. Tilgået d. 18 september 2021.
- Wendling, M. (6 januar 2021). *QAnon: what is it and where did it come from?* BBC news.
<https://www.bbc.com/news/53498434>. Tilgået d. 13 oktober 2021.
- Zalta, E. (2021). *Stanford Encyclopedia of Philosophy*. Tilgængelig på:
<https://plato.stanford.edu/>. Tilgået d. 25 september 2021.